

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
31. AVG.
1995

Letnik 50
Štev. 35 (2822)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Nagrajenka Kiki Kogelnik

Letos so že petič po vrsti socialdemokratske žene na Koroškem podelile nagrado za izredno umetniško delo. V razstavnih prostorih v »modri kocki« na industrijskem obrobju Celovca in ob številni udeležbi gostov iz vrst umetnikov, politikov in častilcev Kiki Kogelnik je deželna poslanka Melitta Trunk predala umetnici nagrado v višini pribl. 50 tisoč šilingov. In končno tudi dežela ni pozabila nanjo: deželni glavar Zernatto ji je predal deželno Veliko zlato častno odličje. Južnotirolski umetnik Matteo Thun pa je zanjo izdelal

unikatna sončna očala, »ena za v vitrino, druga pa za uporabo,« kot je dejal.

Gostje so si lahko ogledali tudi razstavo del, vse v črno-belih barvah, prostor so dominirale viseče metle, ki so hote ali nehote spominjale na »čarovniško« preteklost ženskega emancipiranja, zidove pa so pokrivalo tipične maske v najrazličnejših izraznih variantah. Razstavljeni eksponati so le del razstave, ki jo je imela Kiki Kogelnik v Ljubljani. Navzoči župan nemškega Wiesbadna jo je z razstavo spontano povabil tudi v svo-

je mesto, še posebej, ker sta tako Ljubljana kot Celovec partnerski mesti Wiesbadna. Univerzalnost njenih del pa je odsev njenega univerzalnega duha in človečnosti.

Kiki Kogelnik je doma iz Pliberka, študirala je slikarstvo na dunajski akademiji likovnih umetnosti in odšla v New York, kjer je dosegla izredne uspehe. Danes je prav gotovo med najbolj znanimi umetniškimi imeni Avstrije, a tudi njeni pliberški rojaki lahko vsak dan občudujejo njeno mojstrovino: simbol za pliberški jormak, bikovo glavo na Glavnem trgu. s. w.



Svetovna konferenca žensk

WELTFRAUEN KONFERENZ



Jutri se bo začela v glavnem mestu Kitajske svetovna konferenca žensk, na kateri bo sodelovalo približno 36.000 žensk z vseh kontinentov sveta. Kot poročajo razni časopisi, bo udeležba iz Afrike, Azije in Latinske Amerike, kjer je izkoriščanje žensk še veliko

večje kot pa v razvitih industrijskih državah, zelo množična. Kot je razvidno iz poročila OZN o razvoju človeštva glede enakopravnosti žensk, zaseda Avstrija 9. mesto od 116 držav. Študija je tudi pokazala, da je vrednost neplačanega dela žensk zelo visoka in znaša 11 trilijonov ameriških dolarjev, vrednost »močnega spola« pa 5 trilijonov dolarjev. Samo 34 % vsega ženskega dela storitev v svetovnem merilu je plačanih, medtem ko znaša delež moškega plačanega dela 66 % v razvitih oz. 76 % v nerazvitih državah. Kljub hudi kritiki na račun Kitajske se je ministrica Helga Konrad izrekla proti bojkotu konference, ki so jo zahtevale nekatere zastopnice ženskih organizacij v Evropi. Napovedala pa je protest držav EU

proti jedrskim poskusom in kršitvam človeških pravic. Avstrijsko vladno delegacijo bo sestavljalo 20 oseb, med njimi je 5 žensk, ki niso članice vladnih organizacij. m. š.

Dr. Franci Zwitter tajnik A. I. D. C. L. M.

Dr. Franci Zwitter ml., podpredsednik Zveze slovenskih organizacij, je postal generalni tajnik Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur (A. I. D. C. L. M.) na zadnjem kongresu v francoskem Perpignanu. Intervju s Francijem Zwitterom preberite na 3. strani.

10. VESTNIKOV IZLET



Dragi bralci in prijatelji Slovenskega vestnika!

Vljudno vas vabimo na jubilejni **Vestnikov izlet** od petka, 6. oktobra, do nedelje, 8. oktobra 1995.

Za udeležence smo izbrali hotel visoke A-kategorije **Histria** pri Pulju (Pula). Nikomur ne bo dolgčas, hotel zadovoljuje vse želje in potrebe najbolj razvajenih gostov.

Za ples in zabavo bosta poskrbela Hanzi in Hajnci ter kvartet Rož.

Z avtobusi vas bomo popeljali na ogled mesta Pulja.

Cena izleta: 1.400,- šil., dodatek za enoposteljno sobo 250,- šil.

V ceno je vključeno: prevoz s Sienčnikovimi avtobusi, dva polna penziona in eno dodatno kosilo v hotelu Histria, turistična taksa, plesna glasba in ogled mesta Pulja z avtobusi in vodiči.

Dodatno bomo za udeležence organizirali še ladijski izlet na Brionske otoke z ogledom nacionalnega parka.

Cena izleta: 260,- šil. na osebo
Dogovorite se s svojimi prijatelji in znanci in se čimprej prijavite!

Prijave sprejemata

M. Kokot, tel. 0463/514300-40, ali
U. Brumnik 0463/514300.

Odločite se, tudi letos nam bo lepo!

Vaš partner za transport in turizem

STENENIK

Tel. 0 42 36/20 10-0

Telefax 0 42 36/20 21-11

A-9141 Dobrla vas

KOROŠKI TURIZEM

V juliju minus 8 %

Nič posebno razveseljive podatke o koroškem turizmu nista predložila pretekli petek namestnik dež. gl. Grasser in šef koroške turistične družbe Posnik. Julija tega leta so našli kar 8 % manj nočitev, kar pomeni približno 50.000 turistov manj kot lani istega meseca. Posebno zaskrbljivo pa je dejstvo, da nekoč tako zvesti letoviščarji iz Nemčije izostajajo. Zelo razveseljivo pa je porastek domačih gostov. Novi koroški zastopnik v predsedništvu Avstrijske promocije (ÖW) bo do novembra mag. Grasser in ne več Ferdinand Posnik. Avstrijska promocija (ÖW), katere predsednik je dr. Klaus Lukas, že dalj časa išče novo strateško orientacijo na področju turistične reklame. Do občnega zбора, 4. decembra letos, se bo tudi odločilo o novi liniji Avstrijske promocije. Bodoči koncept predvideva novo razdelitev nalog in kako se ogibati dvotimosti pri turistični reklami. m. š.

NEISSER IN TAUS V BOVCU

Slovenija ima dobre pogoje za članstvo v EU

Na poletni univerzi v Bovcu, ki je letos potekala pod geslom »Tri države – ena regija« in so se na njej zbrali študenti in predavatelji iz Avstrije, Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Hrvaške ter obravnavali nacionalno problematiko, sta v četrtek, 24. avgusta, spregovorila bivši predsednik ljudske stranke in ugledni gospodarstvenik Josef Taus in drugi predsednik parlamenta Heinrich Neisser.

Oba sta ugotovila, da ima od vseh reformnih držav Slovenija najboljše možnosti, da »relativno kmalu« postane polnovredna članica EU. Poleg Slovenije Taus to možnost pripisuje le še Češki in pa Madžarski, a njima ne zaradi dobrih gospodarskih pokazateljev, pač pa zaradi dobrega lobbija.

EU neenoten blok

Taus se je izkazal kot dober poznavalec pogajalskega rituala in notranjosti EU, hkrati pa ni hotel soliti pameti slovenski vladi in zbujati prevelikih upov glede morebitnega skorajšnjega članstva Slovenije v Evropski uniji. Dejal je, da »relativno kmalu« ne pomeni že jutri ali pojutrišnjem, ampak je treba računati z nekaj leti krutih pogajanj. EU sicer navzen daje



Z desne: pobudnika poletne univerze, rektor Toplak (mariborska univerza) in profesor Andrej Morič (celovška univerza), Heinrich Neisser in Josef Taus

videz monolitnega, enotnega bloka, a to je le optimistična podoba. Na znotraj je EU še vedno zelo razcepljena, njene politike še zmeraj ne delajo v Bruslju, ampak v posameznih prestolnicah, ker se nacionalne države le s težavo odrekajo suverenosti v prid Bruslju. Ob tem sodijo Velika Britanija in celotni južni pas EU (tako imenovani mehki trebuh – Portugalska, Španija, Italija in Grči-

ja) med države jemalke, ki od EU dobivajo več podpor kot vanjo prispevajo.

Navzlic takšnemu dejanskemu stanju je seveda navdušenje nad novimi članicami, ki so morda vrhu tega še zelo kmetijsko usmerjene, majhno. Taus je stvar zreduciral na pravo točko: »V politiki prevladujejo pač interesi in omenjene države je strah, da bi zaradi novih članic dobile manj podpor«.

Važna regionalna kooperacija

O sprejemanju novih članic je Taus prepričan, da EU tega ne bo več storila v bloku. Kar zadeva Slovenijo, pa bo imela tudi izreden adut in najboljše možnosti, da pride v »pax europea«, ker se bo (in če bo to znala!) lahko predstavila kot najbolj miren in uravnovešen del bivše Jugoslavije. Pri tem pa ji razdvojenost znotraj EU

tudi zato lahko zelo koristi, ker je razen v Avstriji in Nemčiji, ki bosta Slovenijo podprli, v ostalih zahodnoevropskih državah znanje in vednost o njej dokaj majhno. In prav zato bo argument o mirni Sloveniji lahko odločilen.

Heinrich Neisser je opozoril na veliko vladno konferenco članic EU, ki bo prihodnje leto in na kateri bojo sklenili smernice za sprejemanje novih članov. Odslej jih bojo sprejemali le še posamič in na podlagi ostrih kriterijev. Če bo Slovenija hitro izpolnila vse pogoje, bo lahko dosti prej postala članica EU kot druge kandidatke. Njeno skorajšnje članstvo bi bilo tudi v interesu Avstrije.

Neisser je obrnil pogled na regionalno kooperacijo, ki bo v evropski inetegraciji dobila novo kvaliteto in pospešek. To ne velja le za ekonomsko plat, ampak tudi za izobraževalne programe, za sodelovanje med univerzami in za kulturno sodelovanje. Iz trikota Slovenija – Furlanija-Juljska krajina – južna Avstrija bi tako nastala nova regionalna zveza, ki bi bila velikega pomena za evropski prostor.

Franc Wakounig
Mirko Štukelj

PREMOŽENJSKE NALOŽBE

Pozor pred finančnimi goljufi!

Je tudi vam že kdo ponujal, da naložite denar tako, da bi lahko zaslužili 30, 40, morda celo sto odstotne obresti na leto? Če bi se to zgodilo, bodite previdni! Zdaj je spet čas finančnih goljufov, kajti v obdobjih z nizkimi obrestnimi merami so še posebej aktivni.

Glavna značilnost nese-rioznih ponudb je obljubljanje nerealistično visokih donosov. Obveznice republike Avstrije prinašajo od 6 do 9 odstotkov obresti na leto in ni »varnih« naložb, ki bi se obrestovale ugodneje. Višji donos je mogoče doseči le, če kupec prevzame tudi večje tveganje, pa tudi takrat ni gotovo, da bo donos trajno višji.

Neseriozni prodajalci naložbenih instrumentov često trdijo, da je te »izredno zanimive« papirje mogoče dobiti samo pri njih. Prav ta trditev izdaja njihov resnični namen, že zato, ker je mogoče kupiti vsak seriozen vrednostni papir, ki praviloma notira na domači in tuji borzi, tudi pri vaši domači banki – običajno celo bolj ugodno. Goljufi se uglednih bank vedno bojijo in skušajo svoje žrtve prepričati, naj ne navezujejo stikov z banko, saj bi jim ta zaradi »sebičnih interesov« gotovo odsvetovala posel, ki ga ponujajo oni.

Vsak resen ponudnik vam lahko predloži testirane bilance. Kdor teh nima, bo imel svo-

je vzroke. Goljufi mnogokrat ponujajo posle oz. papirje firm, ki sploh ne obstajajo. Posebna previdnost je še posebej na mestu pri firmah, ki nimajo sedeža ali podružnice v Avstriji, Nemčiji ali Švici – v teh državah se da namreč sorazmerno enostavno preveriti, če gre za serioznega ponudnika ali ne. Dvomljive firme rade večkrat menjavajo ime in sedež.

Poznamo dve vrsti goljufov. Eni zaračunavajo tako visoke provizije – večsah do polovice vrednosti transakcije, da je naloženi denar po nekaj nakupih in prodajah porabljen že zaradi stroškov transakcij. Drugi pa se samo delajo, ko da bi kaj prodajali, v resnici pa v ozadju sploh ni posla ali vrednostnega papirja.

Bodite previdni, če prodajalec sili k takojšnjemu zaključku posla, ker se menda zelo mudi in bi naslednji dan ali teden bilo prepozno. Noben resen svetovalec tudi ne bo vztrajal, naj se posel zaključi kar po telefonu.

Finančni goljufi si radi poiščejo žrtve iz vrst vlagateljev, ki so že bili enkrat ogoljufani in ki skušajo svojo izgubo za vsako ceno pokriti. Često vabijo z davčnimi prednostmi. Sistemi po principu snežene kepe in verižnih pisem običajno privedejo v izgubo. Če kdo zasluži, potem le tisti, ki so igro začeli ali pa so vanjo stopili ob samem začetku.

Na limanice gredo često ljudje, ki razpolagajo s t. im. »črnim denarjem«, za katerega niso plačali davkov. Če policija ali finačni urad preiščejo poslovne prostore nese-rioznih finančnih žonglerjev, dobijo v roke tudi podatke o njihovih klientih. Tako je za nesojene zaslužkarje situacija dvakrat neprijetna: ne le, da so ob denar, pretijo jim še kazni zaradi neobdavčenega denarja.

Čeprav so stroški in provizije, ki jih zaračunavajo banke, dostikrat zasoljeni, je kljub temu bolje, da vam ob naložbi denarja svetuje izvedenec. Konkurenca med bankami je dovolj velika, da se bodo potrudile, in če vas ena ni prepričala, pojdite še drugam in primerjajte. Poleg tega je v preteklih mesecih vrhovno sodišče sprejelo vrsto odločb v prid potrošnikov in ugotovilo, da morajo banke jamčiti za škodo, če niso svetovale profesionalno.

Če se hočete na vsak način znebiti denarja, je bolje, da si vtaknete v žep nekaj stotakov ali tisočakov in greste v Vrbo v kazino, namesto da nasedate nese-rioznim prodajalcem finančnih naložb. Tudi v kazinu imate majhno šanso, da dobite; če pa izgubite, potem je to kalkulirano in omejeno tveganje. Vsekakor pa je bolj zabavno.

Dr. Kristijan Schellander

STEČAJ

Do 12. 9. dokončna odločitev o IPH



Ali bo res prišlo do razprodaje IPH?

Upravnik stečajne mase IPH, odvetnik Manfred Opetnik, je prepričan, da se bo najkasneje do torka, 12. septembra odločila usoda tovarne pohištva IPH. Tistega dne namreč bo na celovškem deželnem sodišču prva stečajna obravnava z upniki.

Če Sklad Republike Slovenije za razvoj do tega dne ne bo dal denarja ali signala, s katerim bi bil zagotovljen obstoj tovarne, potem bo deželno sodišče zaukazalo razprodajo neprimičnine in strojev ter likvidacijo firme. Z izkupičkom bi pač pokrili dolgove. Več kot vprašljivo pa je, če bi ostalo še kaj vsaj za glavne upnike. Zato bi tudi iz tega vidika bil obstoj

tovarne najboljša alternativa.

Trenutno je vseh šestinideset sodelavcev tovarne pohištva IPH na neprosto-vojnem dopustu, ker so dobili odpoved, v podjetju pa razprodajajo še preostale kose že izdelanega pohištva. Opetnik meni, da bodo iz te razprodaje iztržili okoli dva milijona šilingov, kar pa je v primerjavi s približno 46 milijoni šilingov seveda samo malenkostna vsota.

V torek, 5. septembra, bo prva obravnava na celovškem sodišču. V Ljubljani pa bi naj spet bili razgovori na vladni ravni o ravnanju v zadevi IPH. Odprto je torej še vse.

Franc Wakounig

PERPIGNAN / FRANCIJA

Sedemnajsti kongres A.I.D.L.C.M.

L'association internationale pour la difense des langues et cultures menacées

Že konec julija tega leta je v južnofrancoskem mestu Perpignan, kjer živi znatna skupina katalonske narodne skupnosti, potekal sedemnajsti kongres mednarodne manjšinske organizacije A.I.D.L.C.M. (»Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur«), ki je letos stal v znamenju spremembe dosedanjega odbora in predsedstva. Kot zastopnika slovenske narodne skupnosti na Koroškem sta se tega srečanja udeležila dr. Štefan Pinter za SPZ ter dr. Franci Zwitter za ZSO.

A.I.D.L.C.M. je poleg FUEV nedvomno najbolj ugledna strešna organizacija narodnih manjšin v Evropi, ki pa svoje delovanje in aktivnosti ne omejuje samo na Evropo, marveč združuje ogrožene jezike in kulture širom po svetu; tako so v njej zastopani tako Indijanci iz Mehike in Brazilije kakor tudi Kurdi v azijski Turčiji in Iraku tja do takomenovanih klasičnih narodnih skupnosti, ki so nastale v Evropi po prvi in drugi svetovni vojni.

Sedemnajstemu kongresu A.I.D.L.C.M. je prisostvoval tudi uradni zastopnik UNESCO, ki je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril, da je A.I.D.L.C.M. postala polnovredna članica UNESCO in tako priznana mednarodna organizacija pri Združenih narodih (OZN).

Kot že rečeno, je bil ta kongres v znamenju spremembe in pomladitve dosedanjega predsedstva: dolgoletni predsednik in ustanovni član A.I.D.L.C.M., Katalonec iz Francije, Jordi de Costa, je zaradi starosti oddal predsedstvo; v njegovo funkcijo mu je sledil dosedanji generalni tajnik, belgijski državljani valonske narodne pripadnosti, Paul Lefin. Za novega generalnega tajnika (secretaire general) pa so delegati izvolili dr. Francija Zwittera.

Uredništvo Slovenskega vestnika je z novoizvoljenim generalnim tajnikom A.I.D.L.C.M. vodilo tale pogovor:

Tovariš Zwitter, čestitamo k tvoji izvolitvi za generalnega tajnika A.I.D.L.C.M. Bi nam na kratko opisal delokrog in zgodovino te organizacije?

Hvala za čestitke. Na kratko bi se dalo delokrog in zgodovino »Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur« – tako se glasi prevedena kratica – opisati kot neke vrste rešilca, ki vedno nastopa tam, kjer je pomoč najbolj potrebna. To smo koroški Slovenci sami doživeli v začetku se-



Novi generalni tajnik Združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur dr. Franci Zwitter

demdesetih let, ko je tu divjala takratna borba zaradi krajevnih napisov in se je takrat A.I.D.L.C.M. takoj na mednarodni ravni oglasila in že leta 1972 ostentativno priredila svoj takratni kongres v Celovcu, kot gost koroških Slovencev, ter tako demonstrirala svojo solidarnost s koroškimi Slovenci.

Sicer pa je A.I.D.L.C.M. pravzaprav stara že nad trideset let in se je ves čas zavzemala za pravice ogroženih jezikov in kultur.

Kaj so posebni cilji A.I.D.L.C.M. in kakšna je sploh struktura te organizacije?

Cilji in stremeljenja A.I.D.L.C.M. so razpoznavni že iz njenega imena; v razliko od FUEV pa se A.I.D.L.C.M. ne omejuje geografsko na Evropo in se tudi v svojih aktivnostih ne osredotoča samo na takomenovane »klasične narodne skupnosti«, temveč se bori za jezikovno-kulturno pestrost posameznih regij v Evropi in po svetu, ki se ne dajo klasično razmejiti po golih jezikovnih ali narodnih kriterijih. Tako je npr. področje Piemonta v Italiji, pa tudi Furlanija ali pa francoska Provansa ali pa španska Asturija, ki jezikovno ali narodnostno niso opredeljive, pa vendar imajo svojo regionalno posebnost in regionalno kulturo, prav tako v ospredju kakor ogroženi jeziki v Južni Ameriki ali kjerkoli po svetu.

A.I.D.L.C.M. pa je strukturirana po teritorialnih sekretariatih, ki jih vzdržuje po svetu; tako sem bil npr. do sedaj teritorialni sekretar za Avstrijo in kot tak zadolžen za stalno informacijo predsedstva organizacije o političnem dogajanju

v Avstriji, ki se tiče narodnostnih problemov. Podobne sekretariate vzdržuje A.I.D.L.C.M. tudi v drugih državah.

Pa kljub temu A.I.D.L.C.M. – vsaj v javnosti – doslej ni tako prisotna kot npr. FUEV. Kako to?

To nedvomno drži, kar ima svoje zgodovinske korenine; FUEV se je mdr. stalno ukvarjala z vprašanjem npr. sudetskih Nemcev in drugih (večinoma nemških jezikovnih in

narodnih skupnosti) v vzhodni Evropi (npr. v Romuniji) in je bila deležna tako politične kot tudi gmotne podpore iz ZRN, kar ji je nesporno in tudi upravičeno pripomoglo do mednarodnega ugleda. A.I.D.L.C.M. pa je bila zakoreninjena in tudi ustanovljena v romanskih državah in je prvotno imela tam svoje težišče – zlasti v Franciji, Španiji, Italiji ter Belgiji. Dolgoletni predsednik Jordi de Costa npr. je bil francoski državljani katalonske narodnosti, njegov naslednik je Valonec iz Belgije itd. Tako se vpliv in mednarodno priznanje dolgo nista širila po takomenovani srednji Evropi. Šele profesor Boris Pahor iz Trsta in moj pokojni oče sta A.I.D.L.C.M. odprla tudi Slovincem; njima se je kot strokovnjak mednarodnega in manjšinskega prava pridružil tudi pokojni dr. Theodor Veiter.

Prepričan pa sem, da se bosta zdaj, z včlanjenjem A.I.D.L.C.M. v UNESCO, torej v Organizacijo združenih narodov, njen vpliv in glas povečala.

Kako, da si ravno ti bil izvoljen za generalnega tajnika?

To sem se tudi že sam vprašal, ker se nikakor nisem potegoval za to funkcijo in tudi nisem nameraval za to funkcijo kandidirati. Rad sem opravljal posel teritorialnega sekretarja za Avstrijo in se tako redno tudi ude-

leževal predstavniških sej, večinoma v Franciji. Da je bil naslednik karizmatičnega dosedanjega predsednika Coste dosedanji generalni tajnik Lefin, ki je že doslej organizatorično vodil to združenje, je bilo na dlani, končno pa so se delegati zame kot njegovega naslednika v bistvu zedinili zato, ker so hoteli na eni strani preprečiti morebitno premoč romanskega življa v A.I.D.L.C.M. in so hoteli z mojo izvolitvijo tudi izraziti svojo pripravljenost in odprtost do srednje in vzhodne Evrope; kot koordinator srečanja narodnih skupnosti sosednjih držav naj bi v svoji novi funkciji tudi A.I.D.L.C.M. odpirala pota v te države.

Kakšni pa so načrti novo-pečenega generalnega tajnika?

Upam, da tistih delegatov, ki so me izvolili, ne bom razočaral. Že za prihodnjo pomlad nameravam kot koordinator srečanja narodnih skupnosti sosednjih držav in tajnik A.I.D.L.C.M. sklicati kongres manjšin v Evropi v Celovcu; vendar se trenutno še nočem globlje v to spuščati, ker se – po Grillparzerju – naj ne kokodaka o še neiznesenih jajcih. V ostalem pa upam, da bom svoje delo v tej odgovorni politični funkciji opravljal tako v korist A.I.D.L.C.M. kot tudi v korist naše slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Hvala za pogovor.

DRUŠTVO ROMA

Haiderjeve izjave neresnične in infamne

Društvo Roma v Gornji Borti (Oberwart) je obsodilo izjave šefa svobodnjakov Haiderja o štirih žrtvah bombnega atentata februarja letos. Te izjave so brez osnove in polne infamije. »Ne moremo in nečemo akceptirati, da se po 50 letih tek zgodovine ponavlja in da nas ena od strank izločuje, ponižuje in diskriminira, medtem ko strahopetni morilci pobijajo naše brate in očete,« stoji v izjavi društva.

Ponovno se je vnela razprava o članstvu predstavnika svobodnjakov v sosvetu za Sinte in Rome na Gradiščanskem, vendar pa uradnega protesta s strani Romov doslej (še) ni – »v interesu narodne skupnosti«, je rečeno.

Zelena poslanka Terezija Stoisić je zaradi zastopstva F v tem sosvetu protestirala pri zveznem kanclerju in bila seveda takoj deležna ogorčenih zavrnitev. Državni poslanec Antonij jo je zavrnil, da so Romi

že pismeno pristali na člana iz F, in da mora to »tudi ona akceptirati«.

Zajec tiči pravzaprav v tem grmu, da predvideva pravilnik za sosvete člane iz vseh meročajnih strank, vendar pa morajo biti le-ti iz vrst narodne skupnosti. V nobeni od strank pa niso našli človeka, ki bi bil romske narodnosti ali bi vsaj izhajal iz nje. Stoletja Romi niso imeli nobenih možnosti za vključevanje v družbeno življenje, nikjer niso dobili nobenega mandata. Zdaj pa bi stranke nujno potrebovale ljudi tudi iz vrst Romov, teh pa od nikoder. Tako so pač predlagali poljubne, ki pa z Romi in Sinti nimajo kaj dosti zveze in se tudi doslej niso ravno pulili za njihove pravice.

Ogorčenje Romov je razumljivo: tako Roma-center z Dunaja kot tudi Društvo Roma na Gradiščanskem sta protestirala proti takemu načinu sestavljanja članstva sosveta. Velike

stranke pa bi seveda rade čimprej in brez ovir sestavile sosvet z razlago, da se bo potem vsaj dalo kaj narediti.

Tudi govornik za manjšine pri svobodnjakih Ofner se ni distanciral od tendencioznih izjav svojega šefa, po katerih naj bi bili štirje umorjeni Romi zapleteni v trgovanje z mamili. Nobeden od umorjenih, pa tudi ne kdo iz njihovih družin, ni bil nikoli zapleten v kriminal z mamili, orožjem ali avtomobili. Naj spomnimo samo na to, da je policija po atentatu dobesedno prečesala celo romsko naselje in ni našla ničesar sumljivega. Društvo Roma je še povedalo, da med približno 1000 sožalnimi pismi ni bilo niti enega od kakšnega predstavnika F.

Kako torej vendar sestaviti sosvet. Večinske stranke se bodo morale česa domisliti, če naj bo sosvet res namenjen delu za razvoj in dobrobit narodne skupnosti. S. W.

POGOVOR S KONZULOM MILANOM JAZBECEM

Od osamosvojitve do mednarodne uveljavitve

S koncem avgusta 1995 se je po štirih letih, dveh mesecih in štirih dneh iztekel mandat Milanu Jazbecu, slovenskemu konzulu v Celovcu. Na svoje prvo konzularno službeno mesto v koroški prestonici je prišel v tistih dramatičnih in zgodovinsko izredno pomembnih dneh leta 1991, ko se je Slovenija osamosvajala in jo je zato takrat še Jugoslovanska ljudska armada (JLA) napadla, da bi s silo ohranila razpadajočo Socialistično federativno republiko Jugoslavijo (SFRJ). Jazbec je službo v Celovcu nastopil kot jugoslovanski konzul – generalni konzul je bil Marjan Majcen, prav tako Slovenec – in jasno, da mu navzlic nasilnemu posegu bivše skupne vojske v domovini to delo ni bilo ravno olajšano. Diplomirani novinar, obramboslovec in absolvent beograjske diplomatske šole je kot mlad diplomat sodoživljal pot Slovenije od osamosvojitve do mednarodne uveljavitve.

Z Milanom Jazbecem se je pogovarjal urednik Franc Warkounig.

Na Koroško ste prišli natančno tistega dne, ko je Slovenija slovesno oklicala svojo samostojnost, dan zatem pa so po novi državi zabrnili jugoslovanski tanki in so počili prvi strelji. Kakšne občutke ste imeli ob dejstvu, da zastopate državo, ki je napadla vašo mlado, komaj osamosvojeno državo?

Bili so različni: bes, srd, razočaranje, začudenje, strah, obenem pa ponos, da sem kot Slovenec prišel na Koroško, kjer bom lahko delal v prid svoji državi, čeprav uradno kot jugoslovanski konzul.

Kako ste prišli v jugoslovansko konzularno službo?

Tako kot vsi Slovenci, ki so se hoteli kot uradniki ukvarjati z diplomacijo. Bil sem na šolanju v Beogradu, kjer so bili naši predavatelji tudi vrhunski jugoslovanski diplomati. Država je že nekaj let pokala po vseh šivih. Nekaj mesecev pred znanimi dogodki junija in julija 1991 so bile stvari že precej jasne, odprto je bilo le to, ali bodo slovenski poskus osamosvojitve zatrti z orožjem ali ne. Jaz sem potem kot eden od kandidatov za to mesto uradnega jugoslovanskega konzula v Celovcu bil na kadrovske komisiji potrjen, ko je prišlo jasno in resno soglasje iz slovenskega zunanjega ministrstva. Predvidevam, da si je pač tedanja slovenska oblast hotela zagotoviti, da bo v Celovcu tudi ob proglasitvi neodvisnosti Slovenije delal Slovenec in ne kdo drug in tako koristil državi na kakršenkoli potreben in možen način. Tako se je tudi zgodilo in v Celovec sem prišel v sredo

popoldan, 26. junija 1991, približno takrat, ko je v Ljubljani bila velika osamosvojitvena slovesnost. In v četrtek, 27. junija zjutraj, mi je v hotelu Liebetegger, kjer sem prespal, vratar povedal, da je v Sloveniji vojna. Potem se je vse odvijalo z neverjetno naglico, zapleteno, čudno.

Istega dne je bila tudi demonstracija koroških Slovencev pred generalnim konzulatom SFRJ na Radetzkijevi ulici.

Bilo je to moreče, kofkovo vzdušje. Razpad imperija Jugoslavije je na nas pritiskal kot breme, hkrati pa sta se kazala up in veselje, da je Slovenija neodvisna in da se začne novo obdobje.

Ali ste takrat imeli stik z Ljubljano in s slovenskim zunanjim ministrstvom?

V soboto, konec junija 1991, smo dobili po faksu sporočilo zunanjega ministra Rupla, ki je Slovence v službi jugoslovanske diplomacije vabil, da po svojih močeh prispevamo k izgraditvi slovenske diplomacije. Mi trije v Celovcu, generalni konzul Marjan Majcen, tajnica Irena Zdovčeva in jaz smo pozitivni odgovor takoj sporočili domov. Pri tem smo se počutili popolnoma sproščene, ker smo rekli, da bomo sedaj z veseljem delali za Slovenijo.

Občutka nepoštenja do Jugoslavije ni bilo? Ste izhajali iz tega, da je ta država v nekdanjem obsegu prenehala obstajati in da je pač sedaj treba iz te situacije pobrati najboljše? Na eni strani služba, na drugi pa diplomatsko pomagati svoji državi in kot doto prinesiti čim več izkušenj v slovensko diplomatsko službo?

O vsem tem sem razmišljal, tudi o etičnem načelu. Če že govorimo o poštenju, potem se je treba vprašati, koliko je bil upravičen in pošten napad na Slovenijo. Ta dvojnost, Slovenec in hkrati jugoslovanski konzul, pa je na Koroškem izrazito prihajala do izraza in je včasih bila tudi neprijetna. Predvsem iz tega vidika, ker moja glavna naloga ni bila pojasnjevati te dvojnosti, ampak delati tako, da bi naša država

pač imela čim več koristi od mojega dela. To pa sploh ni bilo povezano s škodovanjem Jugoslaviji, kajti pri delu smo se obnašali absolutno profesionalno. Šlo je za to, in o tem

odnosi na konzulatu samem?

Delati smo morali v rokavicah – že sicer je diplomacija stvar rokavic – da so odnosi bili na znosni ravni. Ker je generalni konzul kmalu po mojem prihodu šel na dopust, sem en mesec vodil kot novinec generalni konzulat in poskušal sem biti korekten. Naša naloga ni bila igrati heroje, ampak delati v korist slovenske države, ob tem pa – vsaj za alibi – vzdrževati jugoslovanske relacije in odnose v normalnih okvirih. Na nekaterih jugoslovanskih predstavništvih z nacionalno mešanim personalom je prišlo do fizičnega obračunavanja in celo do stre-



Slovenski konzul Milan Jazbec se poslavlja s Koroškega

ljanja. V Celovcu česa takega ni bilo. Osebo nikoli nisem opazil kakšnega posebnega obravnavanja celovškega konzulata, je pa jugoslovansko zunanje ministrstvo pri opisu dogodkov v Sloveniji uporabljalo blago terminologijo, vojne zanj ni bilo, toliko da ni govorilo o gostilniškem prepiru. Ves čas pa so poudarjali zaščito meja in ustavnosti, čeprav je svet takrat že po zaslugi številnih novinarjev vedel, kaj se v resnici dogaja. Čeprav nimam dokazov, pa mislim, da so nas opazovali.

»Kdor količkaj pozorno spremlja tedenski koledar prireditvev, vidi, da je ta dinamična društvenega in družabnega dogajanja zelo močna, da manjšina ve, kaj hoče«

tistih slovenskih diplomatov, ki so po razpadu avstroogrškega imperija stopili v službo nove Jugoslavije. Mi smo pač stopili v službo res slovenske države.

Vse do avstrijskega priznanja Slovenije v januarju 1992 je bilo veliko priložnosti, da smo na generalnem konzulatu v Celovcu veliko koristnega napravili za slovensko državo in njeno mednarodno priznanje. Nekaj stvari je znanih, dosti pa ne.

Ali vas je Beograd kdajkoli inštruiral o vzrokih vojaškega posega v Sloveniji? Ste slovenski diplomati bili pod poostrenim nadzorom ali režimom in kakšni so bili

zunanjega ministrstva in referent za Avstrijo, me pozdravil in rekel, da je prišel zapirat konzulat. Pol ure po prihodu referenta mi je šifrant prinesel depešo, da bo prišel v Celovec ta in ta, da bo zaprl konzulat. Očitno je depeša bila starejša, samo mene niso prej z njo seznanili, da ne bi kaj javil naprej. Do petka, 10. januarja 1992, je bilo treba vse pospraviti in urediti in hišo izprazniti. Tega dne je nehal delati generalni konzulat Jugoslavije v Celovcu. Razhod je bil civiliziran. Generalni konzul Majcen in tajnica Zdovčeva sta odšla v Ljubljano, jaz pa sem imel nalogo ostati v Celovcu in v primeru, da je generalni konzulat Jugoslavije zaprt, uradovati iz svojega stanovanja oz. iz predstavništva Ljubljanske banke. Na konzulat sem še šel po tri slike Narodne galerije, ki so tam visele, in imel sem še neformalne stike z upravnikom konzulata, nekim Bosancem.

Bili ste zadnji jugoslovanski in prvi slovenski konzul ter obenem najvišji diplomatski predstavnik Slovenije v Celovcu, ko je bila 15. januarja 1992 mednarodno priznana. Kako ste doživeli prestop iz diplomatske službe ene države v drugo?

To je bil pionirski in vznemirljiv čas. Jugoslovanski generalni konzulat v Celovcu je bil eden od tistih petnajstih diplomatskih predstavništev, ki jih je bivša država konec leta 1991 s sklepom vlade in z argumentom varčevanja zaprla. Osnovni razlog za zapiranje pa je bil ta, da so na večini teh predstavništev bili vodje Slovenci. In ta država se je zbalala, da bi Slovenci z mednarodnim priznanjem prevzeli te objekte. Če pogledam nazaj, moram reči, da se je ta država takrat zelo pametno zbalala. Ukrep o zaprtju konzulata je bil spretno izpeljan. Mi v Celovcu smo to zvedeli prvi ali drugi delovni dan leta 1992. Jaz sem takrat vodil konzulat. Ob enajstih dopoldne je prišel uradnik beograjskega

zunanjega ministrstva in referent za Avstrijo, me pozdravil in rekel, da je prišel zapirat konzulat. Pol ure po prihodu referenta mi je šifrant prinesel depešo, da bo prišel v Celovec ta in ta, da bo zaprl konzulat. Očitno je depeša bila starejša, samo mene niso prej z njo seznanili, da ne bi kaj javil naprej. Do petka, 10. januarja 1992, je bilo treba vse pospraviti in urediti in hišo izprazniti. Tega dne je nehal delati generalni konzulat Jugoslavije v Celovcu. Razhod je bil civiliziran. Generalni konzul Majcen in tajnica Zdovčeva sta odšla v Ljubljano, jaz pa sem imel nalogo ostati v Celovcu in v primeru, da je generalni konzulat Jugoslavije zaprt, uradovati iz svojega stanovanja oz. iz predstavništva Ljubljanske banke. Na konzulat sem še šel po tri slike Narodne galerije, ki so tam visele, in imel sem še neformalne stike z upravnikom konzulata, nekim Bosancem.

10. januarja 1992 nam je v Celovcu prenehalo delovno razmerje z jugoslovanskim zunanjim ministrstvom in takoj naslednji dan, 11. januarja 1992, smo bili sprejeti v slovensko zunanje ministrstvo. Do 15. januarja, ko je bila Slovenija mednarodno priznana, sem bil, če tako lahko rečem, neuradni predstavnik Slovenije, kot takega so me pragmatično in praktično ter zelo odprto obravnavale avstrijske in koroške oblasti. V četrtek, 15. januarja, je Avstrija priznala Slovenijo, s tem sem uradno postal predstavnik Republike Slovenije na Koroškem z nalogo, vzdrževati stike in urediti vse za odprtje slovenskega konzulata. Konec februarja 1992, ko je bil objavljen sklep o odprtju honorarnega konzulata, ki ga je vodil Karel Smolle, sem kot profesionalni uradnik postal vicekonzul.

Vi ste v Celovcu šli skozi vse konzularne stopnje: najprej ste bili konzul, nato vicekonzul in potem spet konzul.

V tistih časih in razmerah je to bilo neogibno. Poleti 1992 je slovenska vlada honorarni konzulat v Celovcu povišala na rang generalnega konzulata, osebno pa sem postal konzul. Novembra 1992 je Jože Jeraj prevzel generalni konzulat, do tedaj sem bil skoraj leto dni najvišji slovenski poklicni diplomatski predstavnik na Koroškem.

Generalni konzulat v Celovcu, najsi je bil jugoslovanski ali pa slovenski, ima važno nalogo stikov s slovensko narodno skupnostjo. Zadnje čase je ta skupnost doživela velike diferenciacije. Kako ste vi shajali s koroškimi rojaki, kako so vas sprejeli, ali ste z njimi

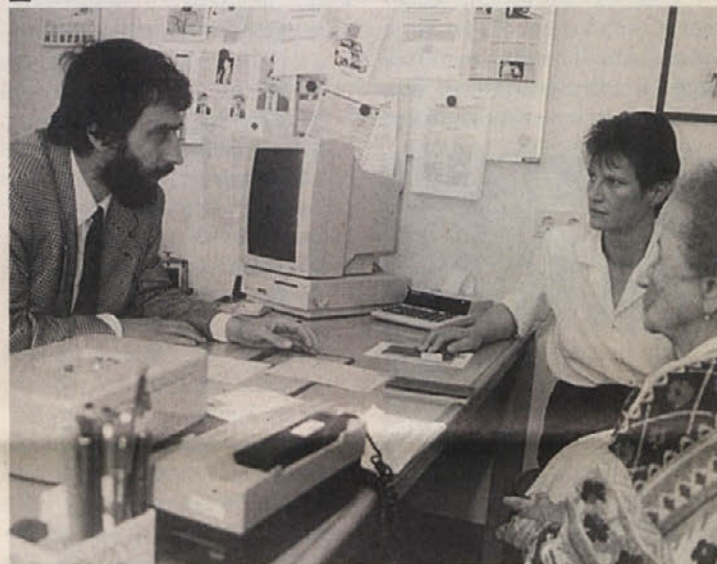
korespondirali enakopravno ali pa uradniško?

Pri vsem, kar sem delal, sem izhajal iz tega, da sem predstavnik svoje države. To pa ni pomenilo, da sem bil zadržan, tog, nepristopen, odklonilen. Ne, poskušal sem se pogovarjati, prisluhiti in navezal sem ogromno stikov. S tega vidika so moje izkušnje na Koroškem zelo v redu, naletel sem na korektno, pozitivno sodelovanje, spoznal sem celovit utrip narodne skupnosti. Narodno skupnost oz. njene strukture in predstavnike sem obravnaval kot subjekt in tu sem se naučil tudi človeških modrosti. To bivanje je zame bilo ne samo profesionalna, ampak tudi življenjska šola.

Narodna skupnost sama se mi je v tem času predstavila kot izredno vitalna, živahna, na znotraj močno strukturirana in raznolika. Nad tem se bil presečen, pa nad trdoživostjo v osebnem in organizacijskem smislu. Kdor količkaj pozorno spremlja samo tedenski koledar prireditev, vidi, da je ta dinamika društvenega in družabnega dogajanja zelo močna, da manjšina ve, kaj hoče. Polemike in diskusije so nekaj običajnega, kajti v osnovnih vprašanjih imajo manjšinski predstavniki izhodiščno enake poglede, in zato s treznim optimizmom gledam na razvoj koroških Slovencev.

Hvala za pogovor in vse najboljše v novi službeni funkciji!

Za slovo pa uradne ure



Mati in hči se informirata o problemih okrog državljanstva

Vsak tretji četrtek v mesecu, tako tudi v avgustu. Slovenski konzul v Celovcu Milan Jazbec in šofer Štefan Koren sta zadnjič skupaj na več kot šest ur dolgi vožnji na Predarlško, kjer so popoldne konzularne ure. Pot ju pelje čez Solnograško in Bavarsko do Kufsteina in nato mimo Innsbrucka skozi arlberški predor v Feldkirch. Nazaj, in to ponoči, pa je smer čez Felbertauern.

Od mednarodnega priznanja januarja 1992 naprej namreč slovenski generalni konzulat v Celovcu upravlja poleg Koroške še ostale zahodnoavstrijske dežele: Solnograško, Tirolsko in Predarlško. Pot na Predarlško je dolga in težavna, problemi tamkaj živečih Slovencev pa zadevajo predvsem državljanstvo in lastnino v Sloveniji, številni državljani drugih bivših jugoslovanskih republik pa prosijo za vizo za vstop v Slovenijo. Mnogi od njih so poročeni s Slovenkami (Slovinci), pa (še) nimajo slovenskega državljanstva in s tem slovenskega potnega lista, drugi pa obiskujejo svoje sorodnike in znance v deželi na sončni strani Alp.

Ni pomembno le, da pritiskaš žige in izdajaš vize, ampak znati je treba predvsem prisluhiti, tu in tam je treba potrošiti, vselej pa svetovati in

dajati poguma in upanja. Včasih, in to je najteže, pa je treba zavrniti tudi prošnjo za vizo, če prosilec ni iz veljavnostnega območja konzulatove jurisdikcije.

Uradne ure so na sedežu predarlske delavske zbornice. Referent za tuje delavce se Milanu Jazbecu, ki se poslavlja, zahvali za plodno sodelovanje in mu izroči v spomin darilce. Gospa, ki je še kot mladenka zapustila s trebuhom za kruhom rodno Jarino pri Mariboru in sedaj živi v Hohenemsu, pa je posebej za ta dan spekla pečivo in odprla radgonsko penino, da bi tudi ona zaželela konzulu Jazbecu vse najboljše za naprej.

Ko je po več kot treh naporih urah zapuščal Milan Jazbec lično stavbo delavske zbornice v Feldkirchu, je to storil kar z malce otožnosti, pa tudi v zavesti, da je tu bil številnim ljudem v oporo in pomoč.

Več kot tri leta sta se konzul Milan Jazbec in šofer Štefan Koren brez nezgod vozarila na Predarlško in nazaj. A prav na zadnji vožnji vražiček ni počival in ravno v predoru pod Arlbergom je guma odpovedala. Izkušeni šofer Štefan je na varnostnem kotu zamenjal gume in po nekaj minutah je beli mercedes s konzularnim simbolom spet zabrnal po cesti. **F. W.**

GRAD ROŽEK

Jeruzalemske slike Bernda Faschinga



Zanimiv kulturni projekt v obliki razstave je predstavil javnosti pretekli četrtek lastnik rožeškega gradu, Stefan Liechtenstein. Skupno z Marijo Šikoronja (galerija Rožek), Živalskim vrtom Rožek, s podporo tržne občine Rožek in vrsto sponzorjev razstavlja Dunajčan Bernd Fasching svoj projekt »12 slik 12 dni 12 noči«. Njegove slike so nastale na spektakularen način lani v Jeruzalemu od 31. 8. do 11. 9. Umetnik upodablja 12 scen Herkula iz grške mitologije s sodobno vsebino in tematiko. Vsaka slika je dobila mitološki in aktualni naslov, ki ja nastal na osnovi dialoga z ljudmi v Jeruzalemu ob njegovem delu. Obiskovalci so pripovedovali o svojih življenjskih izkušnjah, poklicu, kraju bivanja, veri, političnem dogajanju in pristopu k mitologiji. Bistvene misli teh razgovorov je umetnik tudi prenesel v slike, tako da so sledovi obiskovalcev očitni. Ko je umetnik delal, je bil popolnoma vase zaprt. Vsak dan opolnoči je dokončal eno sliko.

V gradu, ki je prvič dostopen javnosti, se bo umetnik do 3. septembra, vsak dan ob 18. uri z obiskovalci pogovarjal o svojem delu in njihovih vtisih na njegova umetniška dela. Oliver Stummer je za ta projekt tudi skomponiral glasbo. Videofilm in fotodokumentacija pa kažeta potek akcije in nastajanje slik.

Izredna razstava v prostorih rožeškega gradu je na ogled do 1. 10. od 15. do 21. ure.

m. š.

NENADNA SMRT

Umrl je pisatelj Anton Fuchs



Anton Fuchs na enem od številnih pisateljskih srečanj v pogovoru s Fabijanom Hafnerjem

Koroška je izgubila enega svojih najvidnejših literarnih ustvarjalcev. Pisatelj Anton Fuchs se je rodil na Dunaju 26. januarja 1920, od leta 1972 pa je živel na Koroškem. Bil je član Združenja pisateljev (Schriftstellerverband) in PEN-Cluba, sodeloval je na mnogih pisateljskih srečanjih, med drugim tudi na srečanjih na Obirskem in je bil dober znanec in prijatelj slovenskih besednih ustvarjalcev.

Spominjamo se ga kot tihega in skromnega človeka, ki ni

nikoli silil v ospredje, pa vendar živo in zavzeto spremljal kulturno in politično življenje v deželi. Veljal je za nekakšno moralno instanco in njegovo mnenje je bilo vselej premišljeno, njegov spomin nepodkupljiv. Svoje življenjsko in politično prepričanje je razprostrl v knjigi »Dezertter«; leta 1944 je dezertiral iz nemške vojske, do smrti ni pozabil na nevarnosti populizmov in vedno znova opozarjal na paralele v današnjem času.

Z njim smo tudi koroški Slovenci izgubili dobrega in čuječega prijatelja, ki je neutrudno delal za sožitje in razumevanje, ob tem pa mu je bila vsakršna narodna pripadnost postranska stvar – kar je zahteval od sebe, je pričakoval tudi od drugih: širine in spoštovanja, toleranco in čuječnost posebej še v politiki, saj je sam na svoji koži spoznal usodnost totalitarizma.

Ohranili ga bomo v častnem spominu!

Pred desetimi let je umrl Valentin Polanšek

Slovensko prosvetno društvo »Valentin Polanšek«, Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenskih organizacij so minulo soboto na pokopališču na Obirskem slovesno počastili spomin na umrlega pisatelja, pesnika in skladatelja Valentina Polanška. Bil je izredno plodovit umetnik besede in se je z vsemi silami posvetil kulturnemu in političnemu življenju koroških Slovencev. Bil je predsednik SPZ in odbornik ZSO, poleg svojega umetniškega dela pa se je posvečal tudi delu v domačem društvu. Nepozaben pa bo ostal tudi kot pobudnik in organizator srečanj pisateljev manjšin na Obirskem.

ANDREJ KOKOT: 10 LET PO VALENTINU POLANŠKU

Spomin na prijatelja



Pesnik in pisatelj Valentin Polanšek

Mnogokrat razmišljamo, zakaj smrt tako kruto posega v naše vrste in nas postavlja pred neumljivo resnico, da smo izgubili človeka, ki je stal sredi življenjskega zanosa, a ga poslej ne bo več med nami. Zamislimo se o pomenu našega bitja, o sili, ki odloča o naši usodi. Ob takih trenutkih se znajdemo med plimo prihajanja in oseko minevanja, med življenjem in smrtjo. Zavemo se naše nemoči in majhnosti v naravi, ki nas v svojem trajanju brezbrizno pušča za sabo. V uteho nam v toku minevanja ostaja le spomin na tiste, ki so za vedno šli od nas.

Kaj je v življenju leto, desetletje? Vse, kar priključimo v spomin, nam je vendar tako blizu. Tudi nenadna smrt našega pesnika, učitelja in kulturnika Valentina Polanška z Obirskega, se zdi, ko da se je zgodila včeraj, čeprav mineva letos že deseto leto, odkar počiva na obirskem pokopališču. Tudi ob desetletnici njegove smrti se nam še vedno postavlja vprašanje, zakaj je moral v prerani grob? Vendar usoda ne daje odgovora, življenje gre svoja pota in z njim naš spomin.

Valentin Polanšek nam je zapustil sveže brazde poezije, v

kateri je živa njegova beseda, s katero je prisluhnil zemlji in ljudem in znal pogledati tja, kamor ne vidi vsako oko in česar ne dojame vsako uho. Znal je prisluhniti utripu življenja, veselju in žalostnim trenutkom in jih ujeti v verze. S svojo pesniško dušo in pojočim srcem je stal sredi življenja. Bil je med nami kot učitelj, kulturnik in občinski politik, v Celovcu kot predsednik Slovenske prosvetne zveze in odbornik Zveze slovenskih organizacij. Sooblikoval je kulturno in narodno politiko naše narodne skupnosti in zarisal številne sledi.

Kot tajniku Slovenske prosvetne zveze mi je bil Polanšek, ki je živel na podeželju, ob usmerjanju kulturne dejavnosti krajevnih društev v veliko oporo. Postal je član upravnega odbora, nato podpredsednik in naposled predsednik SPZ. Tako sva bila povezana tudi po službeni plati, kar pa ni pomenilo strogega razmerja, nasprotno, najino prijateljstvo je postalo še bolj tesno. Skupaj s Hanzijem Weissom, Hermanom Velikom, Francijem Zwittrom ter drugimi odborniki smo vodili kulturno politiko SPZ.

Najbolj naju je družila literatura. Najina pozornost je veljala sodobnemu slovenskemu slovstvu na Koroškem, ki je s skupino okoli revije Mladje dobila nov zanos in si s tekom let utirala pot med bralce. Ko je prišlo do krize pri izhajanju, sva se s Polanškom zavzela za podporo reviji.

Polanšek je bil človek dialoga, tudi z večinskimi narodom v deželi. Ko so v Celovcu ustanovili Kärntner Schriftstellerverband, me je prepričal, da sem postal član tega združenja. Skupaj sva se kot člana Slovenskega centra PEN in avstrijskega PEN-Cluba udeleževala mednarodnih pisateljskih srečanj. Razmišljala sva, da bi tudi na Koroškem kazalo organizirati pisateljsko srečanje, seveda s primerno vsebinsko zasnovo. In našla sva jo: Srečanje

pisateljev narodnih manjšin. Ideja je našla odmev in primeren ambient: pri Kovaču na Obirskem. Vsakoletna srečanja so postala pojem svojevrstne kulturne manifestacije, ki je dobila podporo tako na zvezni kot na deželni in občinski ravni. Kot prireditelje sva vključevala mednarodni PEN, domače društvo in pozneje tudi Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji. Ta srečanja so bila tesno povezana z imenom Valentina Polanška.

Močan vtis je napravil name s pesmijo »Vstani in se brani«, ali »Sosed pri sosedu« ter z recitalom »Kri, ogenj, pepel«. V teh pesmih obsoja nasilje, poziva k spravi in svari pred zločini, kakršne so doživljali njegovi sorodniki in rojaki v kapleških hribih in grapah.

Polanšek je življenje zajebral z vseh strani. Kadar se je veselil, so bili z njim veseli tudi drugi. Le ob ustvarjalnem delu je bil sam in je vanj polagal vso



Andrej Kokot

ljubezen. Nekoč sem ga našel za harmonijem in videl, kako beleži note. Bolj za šalo kot zares sem ga vprašal, če je tudi skladatelj. Hudomušno se je posmejal in odvrnil, da »nekaj poskuša«. Ko je ustanovil Obirski ženski oktet, sem videl, da je bilo tisto skušanje resno

prizadevanje. Ob prvem nastopu je ta oktet zapel poleg znanih skladb tudi dve ali tri Polanškove skladbe. Za nas je bilo to novo presenečenje.

Na enem od pohodov na Obir mi je potarnal, da mu malo nagaja srce. Pozneje mi je povedal, da je imel srčni infarkt. Čakal je na operacijo na Dunaju in urejeval svoje pesmi in še neobjavljeno gradivo.

Preden je odšel na Dunaj, me je obiskal na uredništvu Slovenskega vestnika. Odhajal je poln optimizma, da bo še vse dobro, da bo nadaljeval z literarnim delom. Toda zgodilo se je drugače. Vest, da mu je srce na predvečer operacije nehalo biti, je bila zame zelo boleča in me je močno pretresla. Presunila je nas vse, ki smo se zavedali, koga smo Slovenci s Polanškom izgubili. Njegovemu spominu posvečam tele verze:

*Odhajanje
ni bolečina,
je nuja življenja.
Odhajanje je
začetek vračanja,
je začetek
in konec,
ko dan in noč,
kakor ogenj in voda,*

*je kakor ljubezen
in sovraštvo,
kakor rojstvo,
življenje in smrt.
Vendar ni dobro,
vedno biti na poti.*

*Navmes morajo
biti postanki,
dolgi in kratki.
Biti morajo
znamenja
tvojih smeri,
taka, da se kdaj kdo
ob njih ustavi
in zamisli:
tod je šel človek,
od kod vodijo njegove sledi?
Prav je,
da krenemo
s svoje poti
in vsaj nekaj korakov gremo
za njim.*



MoPZ »Valentin Polanšek« se je s pesmijo poklonil svojemu učitelju in rojaku



Eda in Silvija Velik sta občuteno zapeli pesmi na Polanškova besedila

ŠENTJAKOB: 25. KOROŠKA LIKOVNA KOLONIJA MLADIH

Mladini je odpirala svet in čare umetnosti

V izjemno prijetnem in umetniško-kreativnem vzdušju se je v soboto, 26. avgusta 1995 v Šentjakobu v Rožu iztekla 25. Koroška likovna kolonija mladih. Letos se je te najstarejše umetniško-izobraževalne pobude za mlade v alpejadranskem prostoru udeležilo 65 otrok iz Porabja (3), Slovenije (18), Trsta in Benečije (8) in Koroške, ki je s 35 udeleženci bila tudi najmočnejše zastopana, prišli pa so tudi številni nekdanji udeleženci. Zaključne prireditve so se med drugim udeležili državni sekretar za Slovence po svetu Peter Vencelj, župana Vuzenice in Šentjakoba, Kus in Gressl ter predstavniki slovenskih kulturnih in političnih zastopstev.

Začetki likovne kolonije so neodtujljivo povezani z vasico Vuzenica in s tremi možmi, ki so stali ob njeni zibelki: ravnatelj vuzeniške šole in dolgoletni mentor kolonije Lojze Gobec, vuzeniški učitelj Štefan Kresnik in takratni predsednik Slovenske prosvetne zveze in ravnatelj šole na Kotu, pokojni selski župan Herman Velik.

Vez mladine

Namen kolonije je od vsega začetka bil, da preko umetniškega izražanja in ustvarjanja povezuje in zbližuje slovensko koroško mladino to in onstran meje. Skoraj dvajset let je bila vasica Vuzenica na vznožju Pohorja gostitelj mladih slikarjev, od katerih so nekateri, med njimi Karel Vouk, postali že priznani umetniki.

Kmalu je kolonija prekoračila koroški okvir in je pod svoje



Za konec likovne kolonije v Šentjakobu v Rožu pa še skupinska slika vseh udeležencev in gostov

okrilje sprejela tudi mladino iz Italije in Porabja in tako postala res izraz likovnega ustvarjanja v skupnem slovenskem kulturnem prostoru. L. 1991 je odprla svoje šotore na Radišah, l. 1992 v Sesljanu med primorskimi rojaki, 1993 so se z njo ponašali porabski Slovenci v Števanovcih in Monostru, lani se je spet vrnila v rodno Vuzenico in letos smo jo sprejeli med se koroški Slovenci. Ena od glavnih gonilnih sil in organizacijskih središč kolonije je od vsega začetka Slovenska prosvetna zveza v Celovcu.

Kolonija se je vseskozi odlikovala in ponašala s priznanimi umetniškimi mentorji in likovnimi pedagogi, med njimi profesor Bojan Golja, Štef Potočnik, Nadja Kresnik, Zorka

L.-Weiss, Nežika Novak, Milena Košič, Jože Tisnikar, Karel Pečko, Janko Horvat in drugi.

Kot je v brošuri, ki so jo izdali ob letošnji 25-letnici kolonije, zapisal Lojze Golob, zavzema »posebno mesto med prijatelji kolonije akademik Božidar Jakac, ki je nekajkrat bil med mladimi čopičarji, se z njimi pogovarjal, jim pripovedoval o svojem likovnem ustvarjanju, jih ob svoji razstavi popeljal v njegov likovni svet in v spomin podaril šoli v Vuzenici zbirko 17 likovnih del, ki predstavljajo stalno zbirko v Jakčevem kotičku«.

Novi cilji in izzivi

25-letnica kolonije pa je tudi primerna priložnost za definiranje novih ciljev in za spoznavanje in upoštevanje novih potreb. Sem predvsem sodi prekoračanje vseh vrst meja. Tako bojo v prihodnje morda povabili tudi mladino iz Hrvaške in nasploh skušali prekoračiti jezikovne in etnične okvire.

Letošnja jubilejna likovna kolonija je bila prejšnji teden v

Šentjakobu v Rožu. Prostorni farovž je nudil dovolj prostora za vse potrebe ustvarjalne mla-



Nič je ne more zmotiti, tako je zaverovana v svoje delo

deži, ki je zasedla od kleti do podstrešja domala vse razpoložljive prostore. V kleti so slikali in risali, na dvorišču so se ukvarjali z oblikovanjem gline, v dvorani in v prvem nadstropju je bila razstava slik, tudi onih iz prejšnjih kolonij, in nekateri udeleženci so s svojimi mentorji šli v naravo.

Zaključno prireditev so večinom oblikovali otroci, ki so

pedagoški vodja prof. Štefan Golja pa je dobil listino častnega članstva kolonije. Tatjana Jakac, vdova po pokojnem Božidarju Jakcu, je organizatorju podarila snopič umetnikovih grafik.

Pri razhajanju so si udeleženci zaželeli srečno in na svidenje na koloniji l. 1996 pri Slovencih v Italiji.

Franc Wakounig



Lojze Golob se veseli podarjene slike Karla Vouka



Koroški »Mister Bean« Marjan Hinteregger

Peršmanov muzej vabi

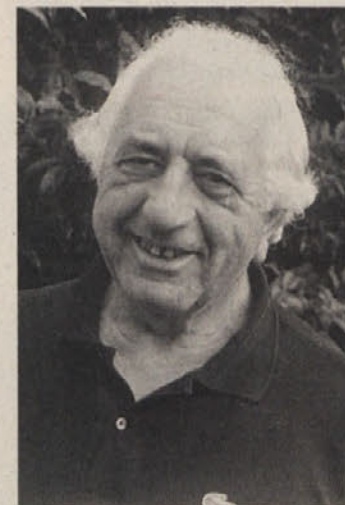
Upravnik Peršmanovega muzeja Jože Perne, ki to delo z velikim veseljem opravlja že več kot osem let, je za SV rade volje odgovoril na nekaj vprašanj.

Od kod prihajajo obiskovalci muzeja?

V času Jugoslavije je bilo zanimanje v Sloveniji zelo veliko. Prihajali so predvsem starejši ljudje, upokojenci, bivši borci, pa tudi študentje in dijaki. Celó s Primorske in Tržaške so prišli v velikem številu.

Kakšen pa je interes domačinov?

Letos, ko obhajamo 50. obletnico zmage nad fašizmom, je muzej partizanskega odpora obiskalo veliko več ljudi kot pa



Jože Perne

v zadnjih letih. Prihajajo iz Podjune, Roža in Zilje. Celó turisti, ki »vandrajó« tukaj mimo,

si ogledajo in poslikajo spomenik pred hišo. Jaz jih pa potem povabim tudi na ogled tega edinstvenega muzeja na Koroškem. Turisti prihajajo predvsem iz Nizozemske, Nemčije, Štajerske in z Dunaja.

Kako pa je z obiskom mlajše generacije?

V preteklih letih so nas obiskovali tudi učitelji in dijaki iz raznih šol (poklicna šola Šentjakob, gimnazija Beljak - Perau, kapelška glavna šola itd). Letos pa jih še ni bilo, res škoda. Upam, da bodo še prišli jeseni ali pa drugo leto.

Hvala za pogovor!

Muzej je odprt vsak dan, razen ob ponedeljkih od 8. do 18. ure. m.š.

MLADINA ZA MIR

Ponovno srečanje s prijatelji Bližnjega vzhoda

Tudi letos je »Forum Bruno Kreisky« organiziral srečanje mladine v Nižji Avstriji (Lindabrunn). Spet so se srečale iste delegacije kot lansko leto, ko je bila na Dunaju Konferenca za mir. Marsikateri bralec SV se bo spomnil, da sem o tem že sporočal. Zaradi pomankanja denarja nista bili povabljeni delegaciji iz Jordanije in Egipta in smo se torej srečali le z Izraelci in Palestinci. V izraelski delegaciji je bilo nekaj novih udeležencev, kajti njihova vojska ni dovolila, da bi na srečanju sodelovali mladinci, ki zdaj služijo v vojski. Noben vojak se ne sme udeležiti političnih srečanj, je bilo slišati iz izraelskega zunanega ministrstva. Zame je to nekaj nerazumljivega; mladinci naj bi se pogovarjali tudi o čem drugem, ne samo o politiki. To je bil tudi namen tega našega srečanja, katerega tema je bila »From Coexistence to Cooperation and to Friendship. Youth projects for the Middle East«. Pogovorni jezik je bil angleški.

V sredo, 9. avgusta, se je vse začelo. S sprejemom delegacij na letališču Wien Schwechat se je spet vnelo prijateljstvo, ki traja že več kot eno leto. Hvalabogu tokrat niso bila prisotna javna občila, ki bi spet postavljala neumestna vprašanja in s tem samo kvarila naše razpoloženje. Tokrat smo bili sami, tako rekoč nemoteni, da bi se čim bolj razumeli in seveda tudi izdelali načrte za prihodnost in tako čim več prispevali k izraelsko-palestinskemu »prijateljstvu«. Morda se boste čudili, da sem prijateljstvo med tema dvema narodoma postavil pod narekovaj. Neka palestinska deklica mi je rekla sledeče: »Nihče ne more pričakovati, da se bomo z Izraelci kdaj zblížali in da si bomo rekli prijatelji. Zakaj? Kako morem nekemu



Mladina različnih narodnostih in ver išče pot trajnega miru

oprostiti, da nas zatira in le zelo zelo počasi priznava naše pravice. Pri vsej zadevi pridobivajo le Izraelci.« Pripomniti moram, da so se naši prijatelji iz Izraela in Palestine na tem srečanju med seboj zelo dobro razumeli, vendar samo dotlej, dokler ni prišlo do političnih tem, katere smo tokrat nameoma potisnili v stran. Naš prvotni skupni namen je bil najti projekte, ki bi mladino združevali in jih vzgajali k temu, da spoštujejo eden drugega, končni cilj pa je ustvariti medsebojno prijateljstvo, ki je osnova za mirno medsebojno življenje. Avstrijci naj bi pri tem igrali vlogo opazovalcev in čuvajev ter izraelskim in palestinskim prijateljem pomagali na kakeršenkoli način.

Brez družabnosti takšna

srečanja ne morejo delovati. Dolgo v noč smo se pogovarjali, igrali razne igre, iskali rešitve in možnosti, ki bi nam olajšale delo. Naše srečanje so popestrile ekskurzije, na primer na Dunaj in na Hohe Wand, kjer nas je dr. Heinz Fischer, predsednik avstrijskega parlamenta, pogostil s prigrizkom in s pravo arabsko kavo, nad katero smo bili presenečeni predvsem Avstrijci. Na poti domov, v Lindabrunn, smo se ustavili v Wiener Neustadtu. Naši prijatelji so nakupili darila za svoje starše in prijatelje, mi pa smo jim pomagali kot prevajalci. Za obisk samega Dunaja ni preostalo veliko časa. Za zaključek našega skupnega bivanja smo bili povabljeni na veliko »fešto« v bližnji gozd. Naslednji dan, 15. avgusta, ob osmih

zjutraj so se naši gostje odpeljali na letališče Schwechat, odkoder so poleteli domov. Noč pred njihovim odhodom nihče ni zatisnil očesa; zabavali smo se in delali nove načrte in se veselili ponovnega srečanja v Izraelu ali v Palestini. Nobena knjiga mi ne bi omogočila lepšega vpogleda v življenje naših prijateljev kot osebno srečanje v teh nekaj dneh.

Pa še nekaj informacij o delu, ki smo ga opravili na tem srečanju: Razdelili smo se v štiri skupine. Morali smo izdelati projekte, kakršne lahko tudi sami organiziramo in izvedemo. Ker pri vsem tem denar ni najbolj pomemben, smo se dogovorili za tri projekte. Prvi projekt naj bi bil »newsletter«, kateremu smo dali ime »New Generation«. Izvolili smo ured-

nike in dopisnike. Dela smo se lotili profesionalno, kajti brez tega si ne moremo obetati uspeha. Vsak izmed nas bo opravil svoje delo, npr. zbiranje dokumentov in slik, pisanje raznih člankov in pisem. Na ta način bi radi prikazali mladim in starim, da je mogoče živeti drug ob drugem brez bomb in terorističnih akcij in to v času, ko se politiki še niso mogli dokončno dogovoriti za mir na Bližnjem vzhodu.

Drugi projekt je bil bolj ambiciozen; in sicer je to radio-program, ki bi ga s pomočjo »Radio Austria International« lahko sprejemali na kratkih valovih enkrat ali dvakrat na mesec. Celoten program bodo organizirali nekateri prijatelji, ne zavidam jim, saj je to zelo zahtevna zadeva.

Tretji projekt smo si zamislili tako, da bi izvedli več izletov v Eilat, ki je zelo primeren za medsebojno spoznavanje. To je mesto na jugu Izraela in predlagal ga je nek mlad Izraelec, ki ga dobro pozna, saj ga je že sam doživel. Pri tem projektu bi sodelovali spet Izraelci, Palestinci in Avstrijci. V tem primeru bi tudi jaz prevzel odgovornost za informacijo avstrijske šolske mladine.

Upam si trditi, da smo te dni opravili pomembno delo in se tudi dobro imeli. Hoteli smo pokazati, da smo tudi mladi zmožni sami kaj organizirati, če le hočemo. Mislim, da bi se tudi na Koroškem dalo marsikaj narediti; konkretno mislim na problem razumevanja med nemško in slovensko govorečo mladino. Samo Kontaktna leča verjetno ne zadostuje. S pomočjo starejših in izkušenih ljudi (idealistov) pa bi vse steklo hitreje in bolje.

Christof Cesnovar

RAZSTAVA V LIBUČAH

Bergove človeške podobe

154 v les vklesanih obrazov južnokoroškega človeka je trenutno na ogled v edinstveni in impozantni razstavi »Človeške podobe«, ki jo je zrežirala libuška galerija Falke-Kuhn.

Na odprtju v nedeljo, 25. avgusta popoldne se je na vernisaži kar trlo ljudi, prišli so, da bi videli tudi številne doslej nepoznane podobe Bergovih ljudi.

Razstava samo potrjuje to, kar je bilo že nešteto povedano in zapisano: Porenjec Berg je svojo novo južnokoroško domovino gledal z očmi odprtega, pozornega in nadvse solidarnostnega opazovalca in soseda. Spoznal je, da je ta lik človeka in človekinje ogrožen, skupaj z njunim prastarim kmečkim, kulturnim in jezikov-

nim izročilom in okoljem, ki sta ga iz roda v rod in zares v potu svojega obraza oblikovala in obdelovala. Berg je vse to ovekovečil po svoje in na najbolj plemenit način: z lesorezi in slikami. Tako je preprečil, da bi lik in podoba tega človeka in njegove duhovne in materialne dediščine in pokrajine zdrknila na raven folkloristično-turistične atrakcije ali pa docela izgignila v pozabi. Iz te življenjske simbioze med Bergom in južnokoroškimi, slovenskimi, ljudmi so nastajale edinstvene človeške podobe in slike okolja. Včasih se zdi, ko da je edinole Berg znal ohraniti in primerno verodostojno dokumentirati podobo takratnega časa in njegovih ljudi, in vdahniti duha trajnosti in neokrnje-



Nekaj sto ljudi je prišlo na otvoritev razstave Bergovih lesorezov

ne navzočnosti.

Za vsako podobo in vsakim lesorezom se skriva nenapisana človeška zgodba in za primer, da je upodobljeni znan, je bolj ali manj znana tudi njegova usoda. Takih primerov je veliko, najbolj izrazit pa je brezdvomno »slepi organist« Andrej

Mičej iz Šentvida v Podjuni.

Pri nekaterih lesorezih, predvsem pa pri sliki z naslovom »Bauernfänger« (Goljuf) opazovalec nehote pomisli, ali ni Berg imel celo vizionarske talente.

Razstava »Človeške podobe« je vredna obiska.

Franc Wakounig



15. SLIKARSKI TEDEN

Enkrat na leto so Sveče atelje

Ta slikarski teden je čisto »sveška« stvar. V teku časa pa je dobil svoje mesto v kulturnem dogajanju na Koroškem, tako dr. Janko Zerzer, ki je 1981 skupno z umetnikom Valentinom Omanom in z osebnim angažmajem omogočil prvi slikarski teden. Prvotna ideja, združiti umentike sosednjih regij in vzpostaviti kontakt umetnikov z domačini v Svečah, je preživela 15 let. In tako letos s ponosom prirejajo v Svečah 15. slikarski teden.

V pogovoru s SV je dr. Zerzer poudaril, da je »bila pri prvih slikarskih tednih v ospredju družabnost. Družabnost v tem smislu, da vsa vas opazuje delo umetnikov oz. sodeluje pri ustvarjanju.« Tako je tudi še danes slikarski teden poseben dogodek za celo vas. Umetnost oz. umetniki so v Sveče zahajali že, ko je akad. kipar France Gorše leta '71 kupil Vrbnikovo domačijo in si jo uredil v galerijo in atelje. In ravno z imenom Gorše je zamisel o likovni koloniji, ki so jo preimenovali v slikarski teden, tesno povezana. Po Goršetovi smrti leta '86 je slovensko prosvetno društvo »Kočna« podedovalo hišo umetnika in uredilo »galerijo Gorše«.

Umetniki različnih jezikov (prihajajo iz Avstrije, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine) in umetniških usmeritev ustvarjajo ves teden, ob koncu pa predstavijo javnosti svoje izdelke in motive, atelje pa so cele Sveče. V zadnjih 15 letih je vas pod Kočno obiskala cela vrsta znanih umetnikov kot npr. Oman,

Vouk, Caroline, Staudacher, Vavra, Wulz, Druškovič, Mazzoli, Doljak, Placko, Piber, Brandl, Kulnig, Benetik, Tršar, Popotnig, Tisnikar, Kump, L.-Weiss, Palli in drugi. Poleg umetnikov pa ustvarjajo tudi otroci in odrasli ob popoldanskem risanju in slikanju z umetniki. Tako lahko rečemo, da ne gre za zgolj likovno srečanje, temveč tudi za pomemben stik na kulturnem področju. Kajti teden skupnega ustvarjanja, praznovanja in medsebojnega spoznavanja je za vsakogar privlačna in dragocena izkušnja.

Letošnji jubilejni slikarski teden, ki nudi nekoliko bolj obširen program, bo od nedelje, 3. septembra, do sobote, 9. septembra. Udeleženci so: Aldo Fama in Franko Žerjal iz Furlanije-Julijske krajine, Roberto Da Re Giustiniani iz Benečije, Apolonija Simon in Franc Novinc iz Slovenije, Snježana Rehak-Višnjić iz Sarajeva ter Rudi Benetik, Julian Taupe in Rainer Wulz iz Koroške.

Na vprašanje »15 let slikarski teden v Svečah« so odgovorili:

Janko Zerzer, Celovec:

Ta slikarski teden je vas oz. domačine sensibilizirala za sodobno umetnost, ker imajo čisto drug dostop do umetnine. Ljudje na vasi so radovedni in grejo gledat, kako umetnik ustvarja, opazujejo, kako nastajajo slike in to jim da drugačen odnos do umetnosti.

Tatjana Feinig, predsednica SPD »Kočna«:

Zelo pozitivno je, da očitno vedno lažje dobiš umetnike za

slikarski teden, čeprav je majhna prireditev. To mi potrjuje, da je le vredno, prirejati slikarski teden še vnaprej.

Zorka L.-Weiss, umetnica: Mislím, da likovno delo in



Predsednica SPD »Kočna«, Tatjana Feinig

umetnost v družbi nimata nobene večjega pomena. V šoli in v praktičnem življenju se taka dejavnost in sploh umetnost malo ceni, kvečjemu za izpolnjevanje prostega časa. Upam, da se pri enem ali drugem med sodelujočimi ali vaščani odpre okno v drug svet, v drugo dimenzijo in da mu to ostane za vse življenje.

Franz Brandl, umetnik:

V Svečah sem se zelo dobro počutil. Rad bi društvu »Kočna« čestital za slikarski teden in jih spodbudil, da nadaljujejo z delom. Živim od spominov. Spomin na Sveče mi da moči.

Karel Vouk, umetnik:

Ob srečanju z drugimi umetniki svoje delo lahko primerjaš. Reflektiraš svoje delo in se tako soočiš z drugimi! K. W.

Gallery 'anin

v Šmihelu pri Pliberku razstavlja dela Markusa Schillerja. Koroški slikar je študiral med 1979 in 1984 na akademiji oblikovalne umetnosti v mojstrski šoli Hausnerja in Hundertwasserja. Schillerjeve slike v stilu fantastičnega realizma so na ogled še do 24. septembra, vsak dan od 16. do 19. ure.

»alpsko morski otok« (1995) olje na platnu



Šentjakob v Rožu

DONSKI KOZAKI so preteklo nedeljo navdušili številno publiko v šentjakobski farni cerkvi. Zelo ubrano in rahločutno so zapeli duhovne pesmi iz pravoslavno-bizantinske liturgije ter narodne in ljubezenske pesmi njihove domovine. Posebno lepo je zvenel »Oče naš«, »Dvanajst razbojnikov« in »Večerni zvon«. Odlična akustika in lepo opremljeni prostor s freskami Valentina Omana sta dala temu duhovnemu koncertu še dodaten čar. m. š.



SPD Kočna

15. slikarski teden

od 3. 9. do 9. 9. v Svečah

Udeleženci: Aldo Famà, Franko Žerjal – Julijska krajina; Roberto Da Re Giustiniani – Veneto; Apolonija Simon, Franc Novinc – Slovenija; Snježana Rehak-Višnjić – Koroška/Sarajevo, Rudi Benetik, Julian Taupe, Rainer Wulz – Koroška.

Kot gostji: Christl Bolterauer (Dunaj), Maria Tereza De Zorzi (Videm).

Spored:

nedelja, 3. septembra, ob 19. uri

Otvoritev 15. slikarskega tedna

ob 20. uri koncert na prostem

Jazz in lirika

Tonč Feinig Trio

lirika: Jani Oswald

Vstopnina: Prostovoljni prispevki!

sreda, 6. septembra, ob 18. uri:

Srečanje prijateljev sveških slikarskih tednov, pri Adamu v Svečah

petek, 8. septembra, ob 19.30 uri:

arhitekt Boris Podrecca bo imel predavanje z diapozitivi na temo Anamorfoza forme v arhitekturi Borisa Podrecca, v stari šoli v Svečah

sobota, 9. septembra, ob 20. uri:

Zaključna prireditev

prezentacija slik (možnost nakupa slik), pri Adamu v Svečah

Med tednom vam nudimo tri tečaje:

1. Izdelovanje figur iz papirne kaše

(pon.–pet., 14.00–18.00 ure) pod vodstvom Huga Wulza, pred galerijo Gorše.

Za ta tečaj prinesite s seboj navadne pokrivne barvice (Deckfarben), čopič, dobre škarje, stare časopise. Za vse drugo je poskrbljeno! Vi plačate samo stroške za material!

2. Izdelovanje glav

(pon.–pet., 14.00–18.00) pod vodstvom Roswithe Wulz, pred galerijo Gorše.

Za ta tečaj prav tako prinesite s seboj navadne pokrivne barve (Deckfarben), čopič, dobre škarje, stare časopise. Za vse drugo je poskrbljeno! Vi plačate samo stroške za material!

3. Delo z glino za otroke in odrasle

(pon.–pet., 15.00–19.00) pod vodstvom Renate Trattnig-Luschnig, v stari kovačnici v Svečah.

Na programu: enostavne tehnike za začetek, oblikovanje iz kroglice, modeliranje, delo z lončarskim kolovratom. Prinesite s seboj delovno obleko in veselje do dela. Po možnosti prinesite s seboj še nož in vilice, valjar, orodje za delo z glino, če ne, pa tudi nič ne de. Za vse drugo je poskrbljeno! Vi plačate samo stroške za material!

Popravek

V zvezi s stečajem tovarne pohištva IPH v Žitari vasi je Slovenski vestnik v prejšnji številki zapisal, da sta največja upnika Zveza slovenskih zadrug z 22 milijoni in Posojilnica Železna Kapla z 10 milijoni. Ti nam posredovani podatki v toliko ne držijo, ker Posojilnica Železna Kapla ni upnik z desetimi milijoni, ampak samo s petimi. Z isto vsoto je vknjižena tudi Posojilnica Pliberk. Za pomoto se opravičujemo! Uredništvo

CELOVEC

8. filmski festival »Juvenale«

Mednarodni Juvenale je mladinski festival nekomercialnega filma, na njem pa so ta mesec predvajali 127 filmov iz 17 držav, kar je rekordno število. Nagrado za najboljši film je prejel Slovenec Mitja Novljan za film »Maruška«. Odlikovan je bil tudi koroški Slovenec Štefan Hafner za film »Govoriče«. S tem filmom je že lansko leto postal deželni in državni mojster.

PRIREDITVE

PETEK, 1. 9.

BOROVlje, na Glavnem trgu – občina Borovlje
15.00 Kmečki trg – prodaja kmetijskih pridelkov (do 20.00)

NEDELJA, 3. 9.

ŽELEZNA KAPLA, zbirališče na Glavnem trgu – Club tre popoli
10.00 Prijateljsko srečanje in pohod za mir v svetu

PONEDELJEK, 4. 9.

TINJE, v Domu
9.00 Slikanje in risanje portretov za začetnike, nem., vodi slikarka Dainese (do petka, 8. 9. ob 18.00)

PETEK, 8. 9.

VRBA, v Casineumu – KKZ, SPD »Drabosnjak«
20.30 Klavirski recital TONIJA KERNJAKA (Mozart, Debussy, Brahms); predprodaja in rezervacija vstopnic na KKZ, tel. 0 46 3/51 62 43 ali H. Dragaschnig, 0 42 20/20 17.

ČETRTEK, 14. 9.

TINJE, v Domu
19.00 Vse o jesenskih gobah; predava Anton Polzer iz Maribora

PETEK, 15. 9.

Romanje v Padovo; prijave na Dom v Tinjah; vodi J. Kopeinig

TINJE, v gozdu
9.00 Iščemo gobe v Tinjskem gozdu, vodi A. Polzer (do 12.00)

SOBOTA, 23. 9.

Obisk pasijonskih iger v Kirschlagu; prijave na Dom v Tinjah

PONEDELJEK, 25. 9.

TINJE, v Domu
19.30 Razstava del Milana Špringerja iz Maribora »Umetnostno varjenje«

ČETRTEK, 28. 9.

Študijsko potovanje v Auschwitz »Zoper pozabo«, vodi mag. D. Innerwinkler. Prijave na dom v Tinjah

NEDELJA, 1. 10.

BILČOVŠ, pri Miklavžu – Zveza slovenskih izseljencev
14.00 Srečanje bivših pregnancev in občni zbor

Zveza-Bank Celovec

Iščemo

snažilko

za celodnevno zaposlitev.

Plača po dogovoru.
Nastop službe možen takoj.
Pismene ali telefonske prijave
pri ZSZ v Celovcu,
Paulitschgasse 5-7,
9010 Celovec
tel.: 0463/51 23 65 - 12

Dom v Tinjah

Išče

sobarico

s celodnevno
nastavitvijo in
vajenko
ali vajenca
za kuhinjo in strežbo

JAVNA DVOJEZIČNA LJUDSKA ŠOLA,

9020 Celovec, Ebenthaler StraÙe 24
sporoča, da bo

VPISOVANJE za šolsko leto 1995/96

v vse razrede 11. septembra 1995 ob 9. uri
Uradne ure 6. in 7. sept. od 9. do 11.00 ure, tel. 0 46 3/53 74 11.

Ravnateljstvo

Igra – gibalo življenja

Izobraževalni tečaj za igro in animacijo
v Mladinskem centru na Rebrci

Pet srečanj:

22. – 23. 09. 1995: Mojih pet talentov
20. – 21. 10. 1995: Igra – gibalo življenja
24. – 25. 11. 1995: Pot k izviro
28. – 30. 12. 1995: Ustvarjam, torej sem
26. – 27. 01. 1996: Vrtiljak

Prireditelji:
Katoliška prosveta, KKZ, KOM
Vodi prof. Sten Vilar

PLIBERŠKI JORMAK

Glasbeni in prireditveni spored v šotoru SPD »Edinost« v Pliberku

Petek, 1. septembra

3. mednarodno srečanje upokojencev
11.00 Pozdrav in kratek kulturni spored
Ples, humor in srečolov
igra Trio »Nasmeh«

Istočasno šahovski turnir v kletni dvorani
Posojilnice-Bank Pliberk

Soprireditelj Društvo upokojencev Pliberk
17.00 Otroška oddaja Koroškega radia Slovenj Gradec z naslovom »Popek« – vodi Primož Suhodolčan. Vsi otroci dobijo po eno pijačo brezplačno!

Sobota, 2. septembra

12.00 Koncert godbe na pihala
Igra »Puhački orkestar – KUD železničara iz Varaždina«
Godba sodeluje tudi pri povorki

14.00 Ples in prosta zabava ob glasbi
Igrajo »Podjanski muzikantje«

Vmes od 18.10 do 19.00 Slovenska oddaja v živo »Voščila« – ORF. Sodelujejo: družina Blažej – Galicija, Acapella kvartet – Dobrla vas, Mlada Podjuna. Voščila v šotoru sprejemajo od 14. do 17. ure.

Nedelja, 3. septembra

11.00 Koncert godbe na pihala Šmihel
14.00 Ples in zabava ob glasbi, igra ansambel »Classic«

Ponedeljek, 4. septembra

11.00 Prosta zabava ob pesmi in zvokih citer, nastopa Karli Gradišnik

16.00 Ples in prosta zabava ob glasbi.

Igra ansambel »Fantje treh dolin«

Obiščete naš šotor, ne bo vam dolgčas! Tudi za dobro hrano in pijačo ob prijazni strežbi bo poskrbeljeno!

Vas mika jadrnanje po Sredozemlju (Malta, Sicilija, Jonski otoki, Korint)?

Za 15.000 šil. (vključen prevoz in vsa oskrba na jahti) lahko jadrate od 28. oktobra do 11. novembra t. l.

Prijavite se
Marjanu Einspielerju,
Raffaalgasse 30/20,
A-1200 Wien/Dunaj
ali po telefonu
0 66 3/02 01 42.



Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 31. 8.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 1. 9.

18.10 Kulturna obzorja.

Sobota, 2. 9.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 3. 9.

6.30 Dobro jutro na Koroškem
18.00 Za vesel konec tedna

Ponedeljek, 4. 9.

18.10 Kdor več zna, več velja: Pred začetkom šolskega leta.

Torek, 5. 9.

18.10 Partnerski magazin

Sreda, 6. 9.

18.10 Koroški zbori
21.04 Glasbena oddaja

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 3. 9.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 4. 9.

17.20 TV SLO 1

■ »Spojitev zabave in gospodarskih interesov z vedno novimi domislicami. Pliberški sejem na travniku – jormak z nad 600-letno tradicijo.

■ Novi predsednik NSKS Fortunat Olip: V prvi štiriletni mandatni dobi želi med drugim boljše povezavo z ljudmi v občinah.

■ Kdor več zna, več velja – starši lahko otroke spet prijavljajo k dvoj. pouku.

■ Tourkviz '95: Lepote doma in pri sosedih.

■ Živeta Evropa: Mladi se zavzemajo za svobodo, strpnost in zaščito manjšin.

■ K podobi krajev ob Zilji sodijo ohranjeni ziljski kozolci – »stogi«!

Dr. Franc Wutti
v Borovljah sporoča,
da je njegova
ordinacija
od 4. do 10.
septembra zaprta.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser StraÙe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser StraÙe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

OBČINA TRŽIČ

TRŽIŠKE
POLETNE
PRIREDITVE

poletno gledališče na griču
pri sv. Jožefu
četrtek, 31. 8. ob 19. uri –
Miro Gavran
»Mož moje žene«

Od 24. 8. do 3. 9. 1995 –
razstava plastik akd. kiparja
Draga Tršarja v vili Bistrica

Galerija Šikoronja

ROŽEK

PRIČE ČASA

Razstava je odprta še do
17. 9. 1995 od srede do ne-
delje med 15. in 18. uro

Tretji večer v 2. ciklu
»Približevanja«
22. sept. '95 ob 19. uri

Naravne lepote – Mlaka pod Vrtačo

Naš koroški že pokojni rojak dr. Josip Šašl iz Slovenije je menil, da je Mlaka (nemško Märchenwiese) »najmičnejši del osojnih Karavank«. Zaradi te privlačne lepote so jo proglasili za zaščiteno območje Poden – Vrtača (Naturschutzgebiet Bodental – Vertatscha), ki vsako leto privabi na tisoče turistov. Ta bajni svet se nahaja južno od Slovenjega Plajberka, od koder je cesta mimo gostišča Sereinig pd. Bošt do Podnarja v Podnu, nato pa je še pol ure peš do Mlake. Od Podnarja se sicer lahko še peljete malo naprej do zapornice, vendar zaradi slabe ceste tega ne svetujem. Pri Podnarju je parkirišče in prijetna domača gostilna na višini 1050 metrov s prekrasnim pogledom proti ostenju mogočne Vrtače in izhodiščna točka za razne planinske izlete na Mačensko planino, na Stol itn.

Mlaka je ravnica ob vznožju mogočne Vrtače. Stanko Klinar, avtor planinskega vodiča Karavanke, jo primerja s Tamarjem pod ponosnim Jalovcem. Mlaka je vodoraven travnik, posejan s smrekovimi

otočki, Ob deževju se na Mlaki tvorijo mala jezerca, na katerih gladini se zrcalijo okoliški vrhovi. No, in če smo že na Mlaki, je skoraj obvezno, da se še podamo na bližnjo Vgrizovo planino (Ogrisalm 1560 m), ki jo dosežemo v eni uri. Steznas z Mlake vodi najprej v smeri proti Sedlu Vrtača (najnižja točka grebena med Vrtačo in Svačico). Po 20 minutah hoje pa nas smerna tabla »Klagenfurterhütte« usmeri na desno vedno lepo navkreber in skozi širok žleb do razpotja – na levo preko Vrat do Celovške koče, na desno pa proti Vgrizovi planini. Mi nadaljujemo na desno. Po par minutah smo pri studencu s koritom, nato pa še nekaj minut po gozdu in že smo na planini s staro pastirsko Vgrizovo kočjo. S planine se nudi lep pogled na rajdo vrha od Grolvca preko Rjavice, Zelenice, Palca, Vrtače, Svačice do plečatega Ovčjega vrha. Čudovita kulisa gora, ki daje Vgrizovi planini pečat z najlepšim razgledom v Karavankah. Pozor, fotoamaterji imate tu lepo izbiro gorskih motivov!



Na Vgrizovi planini

Slovenski vestnik čestita:

gospe **Mariji Pratneker** z Metlove za 86. rojstni dan; gospe **Hildi Moser** iz Dobrle vasi za osebni praznik; gospodu **Hanzeju Igercu** iz Podkrajja pri Pliberku za dvojni praznik; gospe **Sabini Buchwald** iz Nonče vasi za rojstni dan; gospe **Rozi Kumer** z Blata za rojstni dan; gospe **Ljudmili Writz** iz Štebna za 77. rojstni dan; gospe **Mariji Writz** iz Štebna za 85. rojstni dan; gospe **Fridi Karničar** z Obirskega za 50. rojstni dan; gospe **Angeli Gosar** iz Sel za rojstni dan; gospodu **Nužiju Dovjaku** s Šajde v Selah za osebni praznik; gospodu **Jozeju Storniku** iz Leš za ro-

jstni dan; gospe **Matildi Mayer** z Bistrice za rojstni dan; gospodu **Gustiju Janežiču** iz Leš za rojstni dan; gospe **Mateji Rassinger** z Bistrice pri Šentjakobu za 15. rojstni dan; gospe **Mariji Ressimann** z Ledinc za 60. rojstni dan; gospodu **Francu Slugi** iz Železne Kaple za 66. rojstni dan; gospe **Neži Rutar** iz Škocijana za rojstni dan; gospe **Rozi Marolt** iz Pudapa za rojstni dan; gospodu **Gustiju Lesjaku** z Brega pri Rožeku za rojstni dan; gospe **Bernardki Kassl** za 19. rojstni dan, **Milanu Obidu** iz Vasje vasi za rojstni dan.



Pogled v obzidje Karavank z Mlake



V Libučah so rojali – Zelo dobro obiskano je bilo letošnje libuško žegnanje konec minulega tedna, zabave in dobre volje je bilo zadosti. V petek zvečer je modna revije pliberške Zadruga privabila ljudi v šotor, v nedeljo pa je Alpski sekstet zabaval občinstvo. *foto: M. Fera*

Pokojninski urad za delavce v Gradcu govornilni dnevi / ure v naslednjih krajih:

- 1. 9. Beljak od 8. do 12. ure v delavski zbornici
- 1. 9. Bekštanj od 13. do 14. ure v občinski hiši
- 4. 9. Šmohor od 8.30 do 12. ure v krajevni bolniški blagajni
- 4. 9. Podkloster od 13. do 14. ure v občinski hiši
- 6. 9. Velikovec od 8. do 12. ure v delavski zbornici
- 6. 9. Žitara vas od 14. do 15. ure v občinski hiši

Križanka za razvedrilo

1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	
11					12					13		14
15					16		17			18		
19							20					
		21					22			23		
	24			25	26					27		
28		29	30					31	32		33	34
35						36	37				38	
39					40							

Vodoravno: 1. jezero ob Celovcu 11. vas pod Košuto 12. Jakobova žena 13. Onassisov vzdevek 15. kos pohištva 17. žensko ime (Nives) 19. kem. element (Ti) 20. kdor se je umiril, je ... 21. del kmečkega voza 22. angl. beseda za zrak 23. ime črke S 25. slaščičarski izdelek 27. novi testament 28. lahni vetrovi 31. oznaka za neznanca 33. Evropska unija 35. približevanje, prihod 39. tovarna alkoholnih pijač v Ljubljani 40. kožna bolezen, izpuščaj

Navpično: 1. seštevek 2. neodločen rezultat pri šahu 3. vas pri Pliberku 4. sultanova palača 5. središče vrtenja 6. eden od mesecev 7. puščavnik 8. pritiskanje na zavoro 9. kdor ima rano, je... 10. skupina glasbenikov 14. ime pisatelja Fleminga 16. švicarski pisatelj (Claude) 18. Erazem Rotterdamski 24. znana gledališka delavca, Breda in Tine 26. tekoča maščoba 28. letoviško mesto v Belgiji 29. lahen vbod 30. odmev, jek 34. kdor ne more govoriti, je... 32. časovna enota 36. avtomobilski klub 37. Novo Celje

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Lepotice, gospodinje in matere

piše dr. Štefka Vavti

Veliko študij je že bilo napisanih na temo ženska in njena vloga v družbi in tudi o tem, kako so ženske prikazane v šolskih knjigah, v medijih in časopisih.

Ministrice, predstavnice sindikatov in nekatere političarke vedno spet opozarjajo javnost na dejstvo, da zeva med podobo ženske v šolskih knjigah in dejanskimi problemi, s katerimi se soočajo ženske v naši družbi, še vedno globok prepad.

So torej šolske knjige zastarele? Prav posebej še tiste, iz katerih se učijo šolarji ljudskih šol, v katerih najdejo primere, kako bodo pozneje lahko živeli vlogo moškega ali ženske?

Še zmeraj so ženske kar največkrat prikazane kot gospodinje, stoječ pred štedilnikom. To pa neodvisno od tega, da politiki razpravljajo o zakonu, ki naj bi urejeval razdelitev nalog v gospodinjstvu med spoloma.

Šolske knjige premalo upoštevajo dejstvo, da je velika večina žensk zaposlenih, kaj šele, da bi se soočale z dejstvom, da so ženske v naši družbi zastopane.

Kar pa velja za šolske knjige, velja tudi za različne medije javnega obveščanja. Prav posebej še za reklamo, ki ženske rada prikazuje kot neke vrste objekte poželjenja, v luksuznem ambientu, lepo oblečene in nališpane ...

Resnica pa je ponavadi povsem drugačna. Saj nam je treba samo pomisliti na številne matere – poročene ali neporočene – ki so prisiljene, da same vzgajajo svoje otroke; na ženske, ki živijo v revščini, ker ne najdejo primerne zaposlitve ali pa so – če so zaposlene – slabo plačane.

Vse kaže, da tako imenovane »normalne« ženske v medijih sploh niso zastopane. V ospredje stopajo namreč le ženske, ki zbujejo pozornost javnosti: če na primer ženska zapusti družino, potem vsi kažejo s prstom nanjo, češ da je slaba mati. Za moškim pa nihče ne črhnje besede...

Tudi predstavnice politike v časopisju velikokrat ne najdejo odmeva zaradi svojih izjav, temveč zaradi obleke, ki jim pristaja ali pa ne.

Če pa ženska hoče priti na prvo stran kakšnega magazina, potem se mora sleči, biti teroristka, kraljica ali pa morilka.

Kaj se bodo torej naši otroci iz vsega tega naučili? Kaj se bo v bodočnosti spremenilo v korist ženske, če jo bomo v medijih in šolskih knjigah reducirali na modno punčko, seksualni objekt in na vlogo matere in gospodinje?

II. ZVEZNA LIGA

Prva zmaga za SAK!

Končno smo le dočakali prvo zmago Slovenskega atletskega kluba v II. zvezni ligi. Kar s 4 : 0 so slovenski nogometaši, ki do sedaj v prvenstvu še niso dali zadetka, ugnali nasprotnika FC Kufstein. S to zmago se je SAK povzpел z zadnjega mesta na lestvici in se lahko bolj sproščeno pripravlja na prihodno tekmo proti St. Pöltnu.

Z desetimi igralci k prvi zmagi

M. Pihornerju, ki je za SAK že v regionalni ligi dal odločilne gole, je uspel prvi gol za SAK v II. zvezni ligi. Tokrat je Pihorner igral od začetka, saj je trener dr. Ramšak poslal na igrišče precej bolj ofenzivno nastrojeno moštvo kot v tek-

in ni bilo opaziti, da igrajo z enim igralcem manj.

Sledila sta zadetka legionarjev Ubaviča in Martinija (pri čemer jima je nekoliko pomagal tudi nasprotni vratar), ki sta tokrat odigrala doslej vsak svojo najboljšo tekmo za SAK. Dr. Ramšak pa je prepričan, da od njiju lahko pričakujemo v bodoče še veliko več. Četrtrič pa je ta večer zatresel mrežo Lipusch, ki je sam tekel proti vratarju, ga preigral in uspešno zaključil akcijo.

Čeprav so se vsi igralci precej stopnjevali in pokazali več prizadevnosti – ob vsem tem pa ne smemo pozabiti, da jim je nasprotnik to tudi dopustil – lahko kljub temu še poudarimo igro branilca Alojza Sadjaka, ki je s svojo borbenostjo in s svojim angažmajem pokazal pravi odnos do nogometa.

Tudi Wolfgang Eberhard je s svojimi prodori in borbenostjo kar precej doprinesel k razvoju tekme in je bil soudeležen pri prvem голу, ko si je še priboril žogo in jo poslal v sredino, kjer je zaključil Pihorner. Tudi vratar Adi Preschern se je tokrat izkazal, saj je kljub vsemu imel dosti opraviti in je obvaroval SAK zadetka.

Dr. Ivan Ramšak po tekmi: »Enkrat se je moralo tudi nam odpreti. Ključna točka je vedno prvi gol in tokrat je uspel Pihornerju, s tem smo že nekoliko bolj sproščeno igrali, od vsega začetka bili borbeni in se vključili v tekmo.

FC Kufstein ima precej počasno obrambo in vedeli smo, da to s hitrimi protinapadi lahko preigramo. V celoti sem z vsemi igralci zadovoljen, vsi so se precej stopnjevali, slabo telesno pripravljenost pa so nekateri z dnevno dvakratnim treningom že skušali popraviti.

Alojz Sadjak, ki je bil po tekmi seveda zelo srečen, je dejal, da so tokrat vsi igralci pokazali izredno borbenost.



Mario Pihorner, strelec prvega gola za SAK v II. zvezni ligi

SAK : Kufstein 4 : 0 (1 : 0)

SAK: Preschern, Wölbl, A. Sadjak, Blažs (v 40. izključen), Zankl, Martini, Ubavič, Wuntschek (70. M. Sadjak), Eberhard, Petschenig (76. Lipusch), Pihorner (60. Smid)
Gole za SAK: Pihorner (28.), Ubavič (56./EM), Martini (62.), Lippusch (78.)

mah poprej, saj so napadali kar trije - Pihorner, Petschenig ter Ubavič, ki pa se je držal bolj sredine.

Ko je moštvo že vodilo z 1 : 0, je sodnik tik prek polčasa izključil Tončija Blažsa, kar je razburilo številne gledalce, igralcem pa pomenilo dodatno motivacijo.

Po odmoru so SAKovci z igrali z istim elanom kot dotlej

ŠAH

Odločna partija

Srečanje med Mihevčev in Grosarjevo je odločilo o prvakinji 5. ženskega državnega prvenstva Slovenije v šahu za leto 1995.

Ljubljana. – Tu je v začetku meseca avgusta potekalo 5. žensko državno prvenstvo Slovenije v šahu za leto 1995. Med 10 šahistkami so prevladovala mlade igralke, med katerimi so poleg veteranke Mire Vošpernik največ mednarodnih izkušenj imele: 19-letna Kiti Grosar iz Nove Gorice, 23-letna Narcisa Mihevc iz Maribora in 23-letna Nataša Krmelj iz

Ljubljane, vse članice slovenske olimpijske reprezentance, ki je na lanski šahovski olimpiadi v Moskvi osvojila 32. mesto.

Po presenetljivem porazu Grosarjeve v 3. kolu proti Ipavčevi, je odločalo srečanje 8. kola Mihevc – Grosar. Kljub temu, da je Grosarjeva vodila črne figure, je v siciljanski otvoritvi hitro izenačila in prevzela pobudo, ter s kombiniranimi grožnjami na obeh krilih izbežala belega kralja na sredo šahovnice. In ko so vsi pričakovali zmago Grosarjeve v poziciji, ki je nastala po 50. pote-

zi Mihevčeve (glej diagram!) je sledilo nadaljevanje, ki je vodilo še po 27 potezah do remija.

V poziciji na diagramu je Grosarjeva odigrala 50...Te2?: 51.De2: Dc1+ 52.Dc2 Da1+ 53.Kb4 Tb7+ 54.Kc4 Df1+ 55.Kc3 Da1+ 56.Kc4 Df1+ 57.Kc3 Df3+ 58.Kb2 Dg3: 59.Dc3+ Dc3+: 60.Kc3: in partija se je v 77. potezi končala z remijem!

Namesto 50...Te2?: je imela Grosarjeva naslednje poti do zmage: a) 50...Da1+! 51.Kc2 Da2+ in črna osvoji trdnjavo na polju e2, b) 50...Da1+! 51.Kc4 Te2: 52.De2: Dd4 mat!, c) 50...Da1+! 51.Kb4 Tb7+ 52.Kc4 Te2: 53.De2: Dc1+ 54.Kd4 Td7! in bela je izgubljena. Tako se je letošnje državno prvenstvo Slovenije v šahu



Lojze Sadjak se stopnjuje iz tekme v tekmo

»Upam, da bo sedaj nekoliko lažje igrati. Dosegli smo prvo zmago in če bo vsak pripravljen prevzeti odgovornost, bomo tudi v bodoče lahko dobro igrali. Sam sem s svojo igro danes zelo zadovoljen in težko nalogo, ki mi jo je trener naložil – pokrivati Toscica – sem tudi dobro opravil.«

K prihodnji tekmi v St. Pöltnu je dejal: »Sedaj imamo spet več samozavesti, zato računam vsaj z eno točko, mogoče pa nam uspe celo mala senzacija.«

Prihodnja tekma

Že v petek, 1.9.1995, igra SAK na tujem proti St. Pöltnu. Sicer bo pot tja s tremi točkami na kontu že nekoliko lažja, vendar tekma sama ne bo lahka. St. Pölten ima prav toliko točk kot SAK in je le eno mesto pred njim.

2. RAZRED A

SAK II – WAC II 3 : 0 (1 : 0)

Tudi druga ekipa SAK je v soboto slavila prvo zmago. Že

proti Spittalu, kjer so v drugem polčasu dobro igrali, bi si zaslužili vsaj točko. S to dobro igro pa so nadaljevali proti WAC in sovrstnikom niso pustili možnosti. Rezultat bi bil lahko še znatno višji, vendar je trener Miha Kreutz s prvo zmago zelo zadovoljen. Navdušen je namreč bil tudi nad lepimi akcijami, ki so jih pokazali igralci. Za gole so poskrbeli: Buchwald, Kert in Možina.

PODLIGA VZHOD

Bilčovs – Welzenegg 1 : 1 (1 : 0)

1. RAZRED D

Globasnica – Šmarjeta 0 : 1 (0 : 0)

Eitweg – Železna Kapla 2 : 3 (1 : 1)

St. Stefan – Sele 3 : 1 (1 : 1)

Vovbre – Šmihel 0 : 3 (0 : 1)

Piše Eda Velik

Club tre popoli

Prijateljsko srečanje za mir v svetu ob meji med Koroško in Slovenijo v nedeljo, 3. septembra 1995

Zbiranje udeležencev ob 10. uri na glavnem trgu v Železni Kapli. Nato skupen odhod k cerkvi miru na Koprivni. Pešačenje na Luže (mejni prestop v Slovenijo v Logarsko dolino).

Prenočitev: Hotel Vital v Železni Kapli – dvopost. soba z zajtrkom šil. 580,- Ne pozabite potnih listov.

Milka Hudobnik • 10.-Oktoberstr. 25/III, 9020 Celovec tel. pisarna: 0463/512528-28; faks: 0463/512528-22

